

ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

ORDIN

nr. 60 din 12.02.2007

privind metodologia „Sistemul indicatorilor de incluziune socială”

Președintele Institutului Național de Statistică,

în temeiul prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 9/1992 privind organizarea statisticii oficiale, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Hotărârea Guvernului nr. 957/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Statistică;

ținând seama de recomandările și normele Eurostat;

având în vedere hotărârea Comitetului de Avizare Metodologică nr. 15 din 2006, emite următorul

ORDIN:

Art. 1. Obiectul prezentului ordin îl constituie stabilirea cadrului metodologic necesar studierii statistice a sărăciei și incluziunii sociale, conform recomandărilor și normelor Eurostat.

Art. 2. Metodologia denumită „Sistemul indicatorilor de incluziune socială” este prezentată în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. În funcție de cerințele legislației și statisticilor europene, Institutul Național de Statistică va asigura actualizarea operativă a acestei metodologii.

Art. 4. (1) Prezentul ordin va fi pus în aplicare de către compartimentul de specialitate al Direcției statisticilor condițiilor de viață, din cadrul Institutului Național de Statistică.

(2) Prevederile prezentului ordin devin obligatorii pentru statistica oficială din România.

Art. 5. La data intrării în vigoare a prezentului ordin, se abrogă orice alte dispoziții anterioare care contravin sensului metodologiei adoptate.

PRESEDINTE,

Prof. univ. dr. Vergil VOINEAGU

ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

ORDIN
nr. 60 din 12 02 2007

privind metodologia „Sistemul indicatorilor de incluziune socială”

Președintele Institutului Național de Statistică,

în temeiul prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 9/1992 privind organizarea statisticii oficiale, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Hotărârea Guvernului nr. 957/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Statistică;

ținând seama de recomandările și normele Eurostat;

având în vedere hotărârea Comitetului de Avizare Metodologică nr. 15 din 2006, emite următorul

ORDIN:

Art. 1. Obiectul prezentului ordin îl constituie stabilirea cadrului metodologic necesar studierii statistice a sărăciei și incluziunii sociale, conform recomandărilor și normelor Eurostat.

Art. 2. Metodologia denumită „Sistemul indicatorilor de incluziune socială” este prezentată în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. În funcție de cerințele legislației și statisticilor europene, Institutul Național de Statistică va asigura actualizarea operativă a acestei metodologii.

Art. 4. (1) Prezentul ordin va fi pus în aplicare de către compartimentul de specialitate al Direcției statisticilor condițiilor de viață, din cadrul Institutului Național de Statistică.

(2) Prevederile prezentului ordin devin obligatorii pentru statistica oficială din România.

Art. 5. La data intrării în vigoare a prezentului ordin, se abrogă orice alte dispoziții anterioare care contravin sensului metodologiei adoptate.

PREȘEDINTE,

Prof. univ. dr. Vergil VOINEAGU

ROMÂNIA

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

ORDIN

nr. 60 din 12 02 2007

privind metodologia „Sistemul indicatorilor de incluziune socială”

Președintele Institutului Național de Statistică,

în temeiul prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 9/1992 privind organizarea statisticii oficiale, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Hotărârea Guvernului nr. 957/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Statistică;

ținând seama de recomandările și normele Eurostat;

având în vedere hotărârea Comitetului de Avizare Metodologică nr. 15 din 2006, emite următorul

ORDIN:

Art. 1. Obiectul prezentului ordin îl constituie stabilirea cadrului metodologic necesar studierii statistice a sărăciei și incluziunii sociale, conform recomandărilor și normelor Eurostat.

Art. 2. Metodologia denumită „Sistemul indicatorilor de incluziune socială” este prezentată în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. În funcție de cerințele legislației și statisticilor europene, Institutul Național de Statistică va asigura actualizarea operativă a acestei metodologii.

Art. 4. (1) Prezentul ordin va fi pus în aplicare de către compartimentul de specialitate al Direcției statisticilor condițiilor de viață, din cadrul Institutului Național de Statistică.

(2) Prevederile prezentului ordin devin obligatorii pentru statistica oficială din România.

Art. 5. La data intrării în vigoare a prezentului ordin, se abrogă orice alte dispoziții anterioare care contravin sensului metodologiei adoptate.

PREȘEDINTE,

Prof. univ. dr. Vergil VOINEAGU

AVIZĂM FAVORABIL,

VICEPREȘEDINTE,

Dr. Dan Ion GHERGUȚ

**Direcția de Integrare Europeană și
Cooperare Internațională**

Director,

Daniela ȘTEFĂNESCU

**Direcția Generală de Statistică
Socială și Demografie**

Director General,

**Direcția Generală de
Organizare și Coordonare
Sistem Statistic Național**

Director General,

Clementina IVAN - UNGUREANU

Secretar General,

Gabriel JIFCU

Serviciul Juridic și Contencios

ROMÂNIA

B-dul Libertății 16, sector 5, București
Telefon/Fax: 318 18 57
e-mail: fpanduru@insse.ro <http://www.insse.ro>

Institutul Național de Statistică
*Direcția Generală de Statistică Socială
și Demografie*

N O T Ă DE FUNDAMENTARE **privind “Sistemul Indicatorilor de Incluziune Socială”**

Indicatorii sociali reprezintă un instrument important folosit la fundamentarea politicilor sociale, permițând descrierea în termeni statistici a nivelului de dezvoltare socială atins în societate, dar și a problemelor curente existente. Aceștia oferă încredere în acțiunile politice din domeniul social. Analiza indicatorilor în timp face posibilă monitorizarea progresului realizat în rezolvarea problemelor de interes general.

Acești indicatori au un rol important în dezvoltarea politicilor sociale. Ei permit descrierea în termeni statistici a nivelului de dezvoltare în domeniul social, precum și evidențierea problemele existente.

Construirea unui sistem indicatori ai incluziunii sociale în cazul României și stabilirea metodologiei de calcul a acestora este o necesitate ținând cont de înscrierea României în trendul de dezvoltare a unei politici comprehensive și integrate de combatere a sărăciei și de promovare a incluziunii sociale.

Lista indicatorilor de incluziune socială propuși a fi incluși în programele naționale de monitorizare a incluziunii sociale este formată din 10 indicatorii primari și 8 indicatori secundari cuprinși în lista de indicatori structurali stabilită de Comisia Europeană.

În vederea constituirii listei de indicatori terțieri a fost inventariat un număr de 62 indicatori care au relevanță specială pentru evaluarea incluziunii sociale și a evoluției nivelului de bunăstare în România.

Lucrarea „Sistemul indicatorilor de incluziune socială” prezintă metodologia de calcul pentru indicatorii comuni (standardizați la nivel european) de incluziune - nivelul primar și secundar - și pentru indicatorii aferenți nivelului terțiar.

Indicatorii de nivel terțiar au fost grupați pe 7 domenii care acoperă în mod relevant dimensiunile importante ale excluziunii sociale: sărăcie și inegalitate, transferuri sociale, piața muncii, condiții de locuit, educație, excluziunea de la sănătate, ordinea publică.

Conform HG 488/2005, începând cu anul 2005, indicatorii de incluziune socială se calculează anual de către Institutul Național de Statistică împreună cu CASPIS (de curând atribuțiile acestei comisii au fost preluate de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei).

Director General,

Filofteia PANDURU

SISTEMUL INDICATORILOR DE INCLUZIUNE SOCIALĂ

~ Metodologie ~

2006

CUPRINS

	Pag.
I. Cadrul general	5
II. Indicatorii de incluziune socială	6
1. Indicatorii primari	8
– Definiții, metode de calcul	9
2. Indicatorii secundari	17
- Definiții, metode de calcul	18
3. Indicatorii terțiari	23
- Definiții, metode de calcul	24
Anexă	50

SISTEMUL INDICATORILOR DE INCLUZIUNE SOCIALĂ

- Metodologie -

I. CADRUL GENERAL

Sărăcia este un fenomen socio-economic care s-a manifestat și se manifestă în toate societățile și în toate timpurile, într-o măsură mai mare sau mai mică, sub influența unei largi varietăți de factori. S-ar putea spune că sărăcia nu dispare în totalitate niciodată, dar ea poate fi atenuată prin măsuri aplicate conștient. Pentru aceasta însă fenomenul trebuie cunoscut, înțeles, măsurat și monitorizat.

În procesul de studiere și evaluare a sărăciei, dar și pentru elaborarea măsurilor de combatere a acestui flagel, sunt necesare instrumente specifice. Între aceste instrumente un loc de primă importanță îl au indicatorii statistici și metodele statistice de caracterizare a mărimii, structurii și dinamicii sărăciei. De aceea necesitatea realizării unui ansamblu încheșat de indicatori, care să caracterizeze într-un mod complex diferitele fațete ale sărăciei, excluziunii și incluziunii sociale nu poate fi ignorată. Sarcina, însă, nu este deloc simplă date fiind formele și domeniile în care se manifestă sărăcia, sursele de informații statistice disponibile, metodele de evaluare propuse de teoria și practica statistică.

Pe plan internațional, la Summit-ul Consiliului European ce a avut loc la Lisabona, în martie 2000 a fost adoptat obiectivul strategic pentru următoarea decadă și anume realizarea unor „economii competitive și dinamice ...cu mai multe locuri de muncă și cu o mai mare coeziune socială”. Totodată a fost agreat ca promovarea incluziunii sociale, obiectiv strategic european, să fie realizată printr-o metoda de coordonare deschisă, comună. Aceasta va ajuta țările să-și dezvolte politicile naționale, să-și împărtășească din propria experiență într-un mod transparent și comparabil. Armonizarea politicilor sociale se sprijină, între altele, și pe stabilirea unor *indicatori structurali* ce vor fi calculați periodic de toate statele membre și care vor sta la baza unei monitorizări permanente a stadiilor de realizare a obiectivelor pentru perioada 2000-2010.

Dupa Consiliul European din decembrie 2001, ce a avut loc la Laeken, s-a decis gruparea acestor indicatori pe trei niveluri astfel:

Nivelul 1: *Indicatorii primari*, format dintr-un număr restrâns de indicatori de bază, care acoperă toate domeniile importante în dimensionarea excluziunii sociale;

Nivelul 2: *Indicatorii secundari*, menit să completeze imaginea descrisă de indicatorii primari cu alte dimensiuni ale problemei;

Nivelul 3: *Indicatorii terțiari*, cuprinzând indicatori specifici la nivel național care să ajute la interpretarea indicatorilor primari și secundari, a căror selecție este lăsată la latitudinea statelor membre. Și aceștia vor fi incluși în Planul Național privind Incluziunea Socială.

În ceea ce privește primele două grupe de indicatori, s-a convenit ca:

- la construirea lor să se folosească o metodologie comună la nivel european (10 indicatori primari și 8 indicatori secundari);
- să fie incluși în Planurile Naționale privind Incluziunea Socială elaborate de fiecare stat membru și în Rapoartele Comune privind Incluziunea Socială realizate de către Comisia Europeană și statele membre.

- să fie dezagregați după diferite caracteristici: regiuni, sexe sau pe alte variabile relevante pentru fenomenul măsurat.

Pentru realizarea sistemului de indicatori, în România s-a avut în vedere pe de o parte reflectarea situației actuale și problemelor dezvoltării din țara noastră, iar pe de altă parte armonizarea deplină cu recomandările europene în materie. Trebuie precizat că acest sistem de indicatori nu a apărut pe un teren arid ci el este o dezvoltare a unui sistem inițial, folosit în ultimii ani, bazat pe un număr mare de studii și cercetări produse de specialiști din Institutul Național de Statistică și din alte instituții cu preocupări în domeniu sărăciei, excluziunii/incluziunii sociale. De asemenea, trebuie menționat că datele obținute prin acest sistem inițial au constituit obiectul unor comunicări permanente cu organismul statistic comunitar (ca, de exemplu, indicatorii structurali Laeken, indicatorii condițiilor de viață ale persoanelor vârstnice etc.), precum și cu organismele guvernamentale românești.

II. INDICATORII DE INCLUZIUNE SOCIALĂ

Sistemul, denumit “**Setul național de indicatori de incluziune socială**”, are menirea să asigure caracterizarea amplă a problemei sărăciei în România, prin crearea unui fond de date statistice astfel conceput încât să răspundă celor mai importante cerințe de informare și cercetare, de fundamentare a programelor naționale de combatere a sărăciei, precum și de realizare a diferitelor comparații internaționale.

În elaborarea noului sistem de indicatori s-a pornit de la cele două metode principale de evaluare a sărăciei, larg utilizate în prezent în lume, respectiv metoda absolută (care folosește un prag de sărăcie determinat pe baza cheltuielilor impuse de obținerea unui coș de consum care să asigure necesarul caloric minim acceptat) și metoda relativă (care folosește un prag de sărăcie determinat pe baza unei proporții – în mod obișnuit 60% - din mediana distribuției venitului disponibil pe adult echivalent). Pe lângă aceasta s-au luat în considerare o serie de indicatori caracteristici condițiilor de viață, care se pot asocia cu conceptul de sărăcie și incluziune socială.

Setul național de indicatori de incluziune socială este structurat pe **3 grupe mari: (1) indicatori primari, (2) indicatori secundari, (3) indicatori terțiari** – care caracterizează mai multe aspecte principale ale condițiilor de viață ale populației (veniturile și cheltuielile de consum; starea de sărăcie și dimensiunea ei; piața muncii, gradul de ocupare a forței de muncă și șomajul; nivelul de instruire, gradul de cuprindere în formele de învățământ și abandonul școlar; starea de sănătate și asistența medicală; condițiile de locuit, caracteristicile și dotările locuințelor; infraționalitatea).

Lista indicatorilor de incluziune socială propuși a fi incluși în programele naționale de monitorizare a incluziunii sociale este formată din 10 indicatorii primari și 8 secundari cuprinși în lista de indicatori structurali stabilită de Comisia Europeană. Iar în vederea constituirii listei de indicatori terțiari a fost inventariat un număr de 62 indicatori care au relevanță specială pentru evaluarea incluziunii sociale și a evoluției nivelului de bunăstare în România.

Structurarea pe cele trei grupe enunțate mai sus s-a realizat prin aplicarea unor criterii de selecție riguroase a indicatorilor, astfel încât lista obținută să fie stabilă pe o perioadă cât mai mare de timp, dar să permită și o oarecare flexibilitate.

Astfel, criteriile luate în considerare la selectarea indicatorilor au fost:

- să identifice esența problemei și să aibă o interpretare facilă;
- să fie robuști din punct de vedere statistic; trebuie să aibă aceeași semnificație în timp, să nu fluctueze din diferite motive (schimbare de definiție, de sistem de colectare a datelor);

- să reflecte performanțele politicilor sociale;
- să poată fi actualizați periodic;
- să asigure comparabilitate cu celelalte țări membre UE;
- să fie transparenți și accesibili.

În anul 2005 a fost promulgată Hotărârea Guvernului nr. 488 privind aprobarea sistemului de indicatori de incluziune socială care a creat cadrul legal de calcul și diseminare a acestor indicatori. Conform acestei hotărâri, o parte din indicatorii de incluziune socială sunt calculați de către Institutul Național de Statistică (INS) și o altă parte, tot pe baza datelor furnizate de INS, de către Comisia antisărăcie și promovare a incluziunii sociale (CASPIȘ), devenită ulterior, conform Hotărârii Guvernului nr. 1217 din 2006, Comisia națională privind incluziunea socială, în cadrul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei. Periodicitatea indicatorilor este anuală, cu termen de definitivare sfârșitul lunii iunie a anului curent pentru anul precedent.

Lista completă a indicatorilor este prezentată în anexă.

Din ansamblul indicatorilor incluși în sistem, indicatorii primari și secundari și o parte dintre cei terțiari (numerotați 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.6.; 3.2.7.; 3.2.8.; 3.3.; 3.4.1.2.; 3.4.4.3.; 3.4.5.1.; 3.5.1.; 3.5.2.1.; 3.5.2.2.; 3.6.; 3.7.) se determină de către INS. Restul indicatorilor terțiari, nenominalizați mai sus, care caracterizează sărăcia și excluziunea socială, se determină de către CASPIȘ, respectiv Comisia națională privind incluziunea socială, pe baza datelor centralizate din Ancheta Bugetelor de Familie (ABF).

1. INDICATORI PRIMARI

DEFINIȚII, METODE DE CALCUL

(-) **Rata sărăciei** relative [1.1.] este un indicator al incidenței sărăciei care reprezintă ponderea în totalul populației a persoanelor din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent. În studiile de incluziune socială, indicatorul este întâlnit uneori sub denumirea de “rata riscului de sărăcie”.

Rata sărăciei se calculează ca raport între numărul persoanelor sărace (ale căror venituri sunt inferioare pragului stabilit) și numărul total al populației.

$$R_S = \frac{N_S}{N} \times 100$$

unde:

R_S = rata sărăciei

N_S = numărul persoanelor sărace

N = numărul populației

Formula de calcul este identică atât pentru rata calculată pe baza venitului disponibil inclusiv consumul din resurse proprii [1.1.1.], cât și în cazul utilizării venitului disponibil exclusiv consumul din resurse proprii [1.1.2.].

Indicatorul se utilizează frecvent în evaluarea sărăciei pentru că ilustrează simplu și sintetic gradul de penetrare a acesteia în rândurile populației. De asemenea, este util în caracterizarea dinamicii sărăciei și în comparațiile internaționale. Nu este însă relevant în ceea ce privește reflectarea proporției și gravității fenomenului, a modificărilor produse în nivelul general de bunăstare a populației.

Principalele **etape** în estimarea indicatorului sunt următoarele:

- extinderea datelor din anchetă prin aplicarea coeficienților de extindere corespunzători;
- determinarea venitului disponibil pentru fiecare gospodărie în parte;
- ajustarea venitului disponibil cu indicele prețurilor de consum (IPC);
- determinarea venitului disponibil ce revine pe adult echivalent în fiecare gospodărie în parte și atribuirea valorii obținute fiecărei persoane din cadrul gospodăriei respective;
- distribuirea (sortarea) tuturor persoanelor după mărimea venitului atribuit în cadrul operațiunii precedente, în mod crescător;
- stabilirea punctului median al distribuției persoanelor după mărimea venitului disponibil pe adult echivalent atribuit;
- determinarea pragului de sărăcie prin aplicarea proporției de 60% asupra valorii punctului median;
- identificarea (numărarea) persoanelor care au un venit sub nivelul pragului de sărăcie;
- calculul ratei sărăciei conform formulei de mai sus.

Nivelurile de agregare sub care se prezintă rata de sărăcie sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- grupa de vârstă (0-15 ani; 16 ani și peste; 16-64 ani; 0-64 ani; 16-24 ani; 25-49 ani; 50-64 ani; 65 ani și peste)
- statutul ocupațional al persoanei (salariat; lucrător pe cont propriu în activități neagricole; lucrător pe cont propriu în activități agricole; șomer; pensionar; alt inactiv)
- tipul gospodăriei din care face parte persoana [gospodării fără copii dependenți (1 persoană-total, masculin, feminin-; 1 persoană de sub 65 ani; 1 persoană de 65 ani și peste; 2 adulți de sub 65 ani; 2 adulți, din care cel puțin 1 de sub 65 ani; alte gospodării), gospodării cu copii dependenți (monoparentale; 2 adulți cu 1 copil; 2 adulți cu 2 copii; 2 adulți cu 3 și mai mulți copii; alte gospodării)]
- titlul de deținere a locuinței (proprietar sau tolerat; chiriaș)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov).

Sursa datelor o constituie Ancheta Integrată în Gospodării (AIG) pentru perioada 1995–2000, Ancheta Bugetelor de Familie (ABF) începând cu anul 2001 și Ancheta asupra veniturilor și condițiilor de viață (EU-SILC) după ce va fi inclusă în sistemul curent de cercetări statistice.

(-) **Media veniturilor disponibile pe adult echivalent**, inclusiv consumul din resurse proprii [1.1.1.1.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [1.1.2.1.] reprezintă nivelul mediu al veniturilor disponibile calculate pe o persoană-adult echivalent, conform scalei de echivalență OECD modificată (capul gospodăriei = 1,0; persoană de 14 ani și peste = 0,5; persoană de sub 14 ani = 0,3).

Algoritmul de calcul prevede următoarele **etape de lucru**:

- extinderea datelor din anchetă prin aplicarea coeficienților de extindere corespunzători;
- determinarea venitului disponibil pentru fiecare gospodărie, prin scăderea din venitul brut (cu sau fără contravaloarea consumului din resurse proprii, după caz) a impozitelor pe venituri și bunuri și a contribuțiilor;
- ajustarea venitului disponibil cu indicele prețurilor de consum (IPC);
- determinarea numărului de adulți echivalent pentru fiecare gospodărie;
- raportarea sumei totale a veniturilor tuturor gospodăriilor la numărul total de adulți echivalent și obținerea mediei.

Calculul mediei veniturilor disponibile pe adult echivalent se face numai pentru total populație.

(-) **Mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent**, inclusiv consumul din resurse proprii [1.1.1.2.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [1.1.2.2.] reprezintă nivelul veniturilor disponibile pe adult echivalent corespunzător persoanei aflată în punctul median al distribuției după venit.

Algoritmul de calcul prevede, după stabilirea numărului de adulți echivalent din fiecare gospodărie, următoarele **etape de lucru**:

- determinarea, pentru fiecare gospodărie, a venitului disponibil pe adult echivalent (prin raportarea venitului obținut de toți membrii unei gospodării la numărul de adulți echivalent corespunzător acelei gospodării) și atribuirea sumei astfel obținută fiecărui membru din gospodărie;
- distribuirea tuturor persoanelor după venitul atribuit, în mod crescător, de la cea mai mică sumă până la cea mai mare;

- stabilirea punctului median al distribuției (adică persoana pentru care suma cumulată de la începutul distribuției a ponderilor personale reprezintă 50% din suma totală a coeficienților de extindere) și evidențierea venitului aferent. Aceasta este mediana venitului disponibil pe adult echivalent și constituie indicatorul de referință în stabilirea pragului de sărăcie.

Mediana se determină numai pe total populație și este agreată mai mult decât media deoarece nu este afectată de influența valorilor extreme ale distribuției.

(-) **Nivelul pragului de sărăcie** la 60 % din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent, inclusiv consumul din resurse proprii [1.1.1.3.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [1.1.2.3.] reprezintă venitul față de care persoanele pot fi catalogate ca fiind sărace (dacă dispun de un venit mai mic decât pragul) sau non-sărace (dacă dispun de un venit mai mare decât pragul). Se obține prin înmulțirea sumei reprezentând mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent cu 60%, conform **formulei**:

$$PS = \frac{V_{med}}{100} \times 60$$

unde:

PS = pragul sărăciei

V_{med} = mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent

Nivelurile de agregare utilizate frecvent sunt în funcție de tipul gospodăriei:

- 1 persoană, total
- 1 adult cu 1 copil
- 1 adult cu 2 copii
- 2 adulți
- 2 adulți cu 1 copil
- 2 adulți cu 2 copii

(-) **Raportul dintre quintila superioară și quintila inferioară** (S80/S20) [1.2.], denumit și “raportul inegalității veniturilor”, este un indicator al inegalității veniturilor, care arată de câte ori sunt mai mari veniturile persoanelor cele mai bogate față de de veniturile persoanelor cele mai sărace, în cadrul unei distribuții după venit.

Pentru **calculul** indicatorului, după ordonarea în mod crescător a tuturor persoanelor după venitul disponibil pe adult echivalent, inclusiv consumul din resurse proprii [1.2.1.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [1.2.2.], urmează:

- împărțirea distribuției persoanelor în 5 grupe (quintile) a câte 20% fiecare;
- însumarea veniturilor corespunzătoare persoanelor din quintila 1 (S20) și respectiv din quintila 5 (S80);
- calculul indicatorului, conform relației:

$$R = \frac{S80}{S20}$$

unde:

R = raportul inegalității veniturilor

S80 = suma veniturilor disponibile din quintila 5

S20 = suma veniturilor disponibile din quintila 1

Nivelul de agregare este numai total populație.

(-) **Rata sărăciei persistente** la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent [1.3.] este un indicator al dinamicii sărăciei și prezintă ponderea persoanelor care au avut venituri pe adult echivalent sub nivelul pragului de sărăcie în anul curent și în încă cel puțin 2 ani din ultimii 3 anteriori. Această rată pune în evidență de fapt cronicizarea stării de sărăciei.

Specificul indicatorului impune existența unei anchete panel, în care gospodăriile luate în considerare trebuie să facă parte din eșantion minimum 4 ani consecutiv. Este cazul anchetei de tip EU-SILC, care va putea furniza datele necesare abia după anul 2008.

Etapele de calcul prevăd:

- determinarea pragului de sărăcie pentru fiecare an din cei 3 sau 4 ani analizați;
- evidențierea persoanelor sărace din fiecare an;
- selectarea persoanelor sărace care se iau în considerare la calculul ratei sărăciei persistente, adică a acelor care se încadrează în următoarele situații:

	Situația față de anul curent (T)			
	T	T - 1	T - 2	T - 3
Cazul 1	Sărac	Sărac	Sărac	Sărac
Cazul 2	Sărac	Sărac	Non-sărac	Sărac
Cazul 3	Sărac	Sărac	Sărac	Non-sărac
Cazul 4	Sărac	Non-sărac	Sărac	Sărac

- calcularea ratei sărăciei persistente, prin raportarea procentuală a numărului total de săraci astfel obținuți la totalul populației, conform formulei utilizate la determinarea indicatorului [1.1.]

(-) **Deficitul median relativ** [1.4.] este un indicator de profunzime a sărăciei, care reprezintă mediana diferențelor dintre pragul de sărăcie și nivelul veniturilor disponibile pe adult echivalent al persoanelor sărace. Altfel spus, acest indicator estimează sporul de venituri ce ar trebui să-l obțină persoanele considerate sărace pentru a se situa la nivelul pragului. Pentru aceasta deficitul median relativ este foarte util în fundamentarea și proiectarea programelor de protecție socială. În literatura de specialitate mai poate fi întâlnit și sub denumirea de “distanța medie/mediană relativă” sau “indicele deficitului mediu/median”.

În cadrul **etapelor de lucru** pentru calculul indicatorului, după ce s-au identificat persoanele sărace, urmează:

- determinarea medianeii veniturilor disponibile ale săracilor;
- calculul propriu-zis al indicatorului, care se poate realiza prin *două metode*: ca diferență între pragul de sărăcie și mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent ale persoanelor sărace raportată la pragul de sărăcie (1); ca mediană a diferențelor dintre pragul de sărăcie și veniturile disponibile pe adult echivalent ale fiecărei persoane sărace raportată la pragul de sărăcie (2).

Formula de calcul pentru prima metodă este:

$$DMR = \frac{PS - V_{med}S}{PS} \times 100$$

unde:

DMR = deficitul median relativ

PS = pragul sărăciei

V_{medS} = mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent ale săracilor

Formula de calcul pentru a doua metodă este:

$$DMR = \frac{M(PS - VS_i)}{PS} \times 100$$

unde: DMR = deficitul median relativ

$M(PS - VS_i)$ = mediana diferențelor dintre pragul de sărăcie și veniturile disponibile pe adult echivalent ale fiecărui sărac ($i = 1 \dots n$)

Deficitul median relativ se determină în raport de pragul de sărăcie care are în vedere veniturile disponibile inclusiv consumul din resurse proprii [1.4.1.], sau exclusiv consumul din resurse proprii [1.4.2.].

Nivelurile de agregare utilizate sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- grupa de vârstă (0-15 ani; 16 ani și peste; 16-64 ani; 65 ani și peste) și sexul

(-) **Coeficientul de variație a ratei ocupării** [1.5.] este un indicator al coeziunii sociale în plan regional și exprimă, procentual, gradul de diferențiere a incidenței ocupării între regiuni.

Indicatorul se obține prin raportarea abaterii standard a ratelor de ocupare estimate pentru fiecare regiune de dezvoltare la rata de ocupare estimată la nivel național, conform **formulei**:

$$V_{Ro} = \frac{\sigma_{Ro}}{R_{on}} \times 100$$

unde:

V_{Ro} = coeficientul de variație a ratei ocupării

σ_{Ro} = abaterea standard a ratelor de ocupare regionale

R_{on} = rata de ocupare estimată la nivel național

Pentru determinarea abaterii standard a ratelor de ocupare se utilizează **formula** de calcul:

$$\sigma_{Ro} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k (R_{oi} - R_{on})^2 n_i}{\sum_{i=1}^k n_i}}$$

unde:

σ_{Ro} = abaterea standard a ratelor de ocupare

R_{oi} = rata de ocupare estimată pentru regiunea i

R_{on} = rata de ocupare estimată la nivel național

n_i = numărul persoanelor ocupate din regiunea i

Ratele de ocupare se obțin prin raportarea numărului de persoane ocupate la numărul persoanelor active, conform datelor rezultate din Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

În funcție de valorile luate, coeficientul de variație a ratei ocupării poate fi interpretat astfel:

- *nivelul înalt*, sau o creștere față de perioadele precedente, caracterizează o omogenitate redusă a ocupării populației, deci o *situație puțin favorabilă*;
- *nivelul redus*, sau o scădere față de termenii de comparație folosiți, caracterizează sporirea omogenității ocupării, deci o *situație favorabilă* din punctul de vedere al coeziunii sociale.

Nivelul de agregare a indicatorului este numai cel național (total țară).

(-) **Rata șomajului BIM de lungă durată** [1.6.] este un indicator al incidenței șomajului de lungă durată în rândul populației active în vârstă de 15 ani și peste. Se determină ca pondere a șomerilor aflați în șomaj de 12 luni și mai mult, în totalul populației active. În spiritul metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM) șomerii sunt persoane în vârstă de 15 ani și peste pentru care sunt îndeplinite simultan trei condiții: (a) nu au un loc de muncă și nu desfășoară activități aducătoare de venituri; (b) sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând metode active de căutare; (c) sunt disponibile să înceapă lucru în următoarele 15 zile, dacă se găsește imediat un loc de muncă. Pentru calcul se folosește **formula**:

$$R_{sld} = \frac{S_{ld}}{PA} \times 100$$

unde:

R_{sld} = rata șomajului de lungă durată

S_{ld} = numărul șomerilor de lungă durată

PA = populația activă

Indicatorul se **agregă** pe trei niveluri:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Ponderea populației din gospodăriile fără persoane ocupate** [1.7.] caracterizează structura gospodăriilor în care nici o persoană nu este ocupată, exceptând gospodăriilor în care toate persoanelor componente au vârsta de 18-24 ani, sunt cuprinse în sistemul educațional și nu sunt ocupate (în sensul definițiilor BIM).

Indicatorul se prezintă sub *două forme*: **a) ponderea populației (copiilor) de 0-17 ani din gospodăriile fără persoane ocupate** [1.7.1.] în totalul populației de 0-17 ani din toate gospodăriile, cu excepția situației enunțată mai sus și, respectiv, **b) ponderea populației (adultilor) de 18-59 ani**

din gospodăriile fără persoane ocupate [1.7.2.] în totalul populației de 18-59 ani din toate gospodăriile, cu excepția de mai sus.

Pentru primul indicator se utilizează **formula**:

$$\%R_{fo/0-17} = \frac{PG_{fo/0-17}}{PG_{0-17}}$$

unde:

$\%R_{fo/0-17}$ = ponderea populației de 0-17 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

$PG_{fo/0-17}$ = numărul persoanelor de 0-17 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

PG_{0-17} = numărul persoanelor de 0-17 ani din toate gospodăriile

Pentru al doilea indicator se utilizează **formula**:

$$\%R_{fo/18-59} = \frac{PG_{fo/18-59}}{PG_{18-59}} \times 1$$

unde:

$\%R_{fo/0-17}$ = ponderea populației de 18-59 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

$PG_{fo/0-17}$ = numărul persoanelor de 18-59 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

PG_{0-17} = numărul persoanelor de 18-59 ani din toate gospodăriile

Nivelul de agregare, pentru ambii indicatori, este total populație.

(-) **Ponderea tinerilor de 18 - 24 ani care au părăsit de timpuriu sistemul educațional** [1.8.] este un indicator util în evaluarea riscului de sărăcie și excludere socială cauzat de nivelul scăzut de instruire, care în general restricționează accesul pe piața muncii al persoanelor aflate în această situație și nu le permite obținerea unor venituri prea mari. Se au în vedere *numai* persoanele care au absolvit cel mult nivelele de învățământ primar și gimnazial, după care, conform datelor Anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO), nu mai urmează nici o formă de învățământ.

Formula de calcul este:

$$\%I_{Sc} = \frac{T_{18-24/pg}}{T_{18-24}} \times 100$$

unde

$\%I_{Sc}$ = ponderea tinerilor de 18-24 ani care au părăsit de timpuriu sistemul educațional

$T_{18-24/pg}$ = numărul persoanelor de 18-24 ani care au absolvit numai nivelul primar sau gimnazial de învățământ și nu mai continuă altă formă

T_{18-24} = numărul total al persoanelor de 18-24 ani

Nivelul de agregare al indicatorului este total populație.

(-) **Speranța de viață la naștere (ani)** [1.9.] este un indicator demografic care se definește ca fiind numărul mediu de ani pe care o persoană poate spera să-I trăiască, determinat pe baza tabelelor de mortalitate, dacă pe parcursul vieții se mențin condițiile mortalității specifice din anul în care s-a întocmit tabela. Indicatorul se întâlnește și sub denumirea “durata medie a vieții”, iar variația valorilor sale are o semnificație importantă și în studiile privind calitatea vieții populației.

Nivelurile de agregare utilizate sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Ponderea persoanelor care își apreciază starea de sănătate ca fiind rea sau foarte rea** [1.10.], în totalul populației, este un indicator care ia în considerare percepția personală privind starea generală de sănătate, așa cum este declarată de cei care au răspuns la Ancheta asupra condițiilor de viață (ACОВI).

Formula de calcul este:

$$\%R_{SRFR} = \frac{N_{SRFR}}{N} \times 100$$

unde:

$\%R_{SRFR}$ = ponderea persoanelor care își apreciază starea de sănătate ca fiind rea sau foarte rea

N_{SRFR} = numărul persoanelor care își apreciază starea de sănătate ca fiind rea sau foarte rea

N = numărul populației

Pentru studiile de sărăcie și incluziune socială este utilă estimarea indicatorului pe quintile ale distribuției populației după nivelul veniturilor, dar în prezent nu este posibil acest lucru deoarece datele provin din anchete diferite: ABF (veniturile), respectiv ACOVI (aprecierea stării de sănătate) și, ca atare, estimarea se face numai pe total populație. O estimare pe quintile va fi posibilă după includerea în sistemul curent de cercetări statistice a Anchetei asupra veniturilor și condițiilor de viață (EU-SILC).

Indicatorul prezintă un interes ridicat pentru studiile de sărăcie și incluziune socială, cunoscându-se faptul că starea de sănătate este un factor foarte important, adesea determinant, în relația unei persoane cu piața muncii sau cu orice activitate aducătoare de venit.

Nivelurile de agregare utilizate sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

2. INDICATORI SECUNDARI

DEFINIȚII, METODE DE CALCUL

(-) **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50% și 70%** [2.1.] din venitul median constituie estimări ale incidenței sărăciei în funcție de unele praguri de sărăcie care variază “în sus și în jos” în jurul pragului obișnuit de 60%.

Determinările se realizează folosind veniturile disponibile pe adult echivalent inclusiv consumul din resurse proprii [2.1.1.;2.1.2.; 2.1.3.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [2.1.4.;2.1.5.; 2.1.6.].

Metodologia, **etapele de lucru** și relațiile de calcul sunt asemănătoare cu cele aplicate în cazul determinării ratei sărăciei la pragul de 60% din venitul median [1.1.], dar adaptate la caracteristicile specifice fiecărui prag în parte.

Formulele sunt:

$$R_{40\%} = \frac{N_{40\%}}{N} \times 100$$

$$R_{50\%} = \frac{N_{50\%}}{N} \times 100$$

$$R_{70\%} = \frac{N_{70\%}}{N} \times 100$$

unde:

$R_{40\%}$; $R_{50\%}$; $R_{70\%}$ = rata sărăciei la pragurile de, respectiv, 40%, 50% și 70%

$N_{40\%}$; $N_{50\%}$; $N_{70\%}$ = numărul persoanelor cu un venit disponibil mai mic decât pragul de sărăcie de, respectiv, 40%, 50% și 70% din mediana veniturilor

N = numărul populației

Nivelul de agregare a indicatorului este numai cel național (total țară).

(-) **Rata sărăciei în raport cu un prag ancorat în timp** [2.2.] este un indicator care poate evidenția modificările produse în timp de incidența sărăciei, ca urmare a schimbărilor care au avut loc în “tabloul” general al nivelului de bunăstare a societății. Indicatorul reprezintă ponderea persoanelor al căror venit disponibil pe adult echivalent din anul curent (inclusiv consumul din resurse proprii [2.2.1.] sau exclusiv consumul din resurse proprii [2.2.2.], după caz) a fost inferior pragului de sărăcie determinat pentru un an anterior (de obicei cu 3 ani în urmă, pragul menținându-se constant în această perioadă).

Metoda de calcul și **etapele de lucru** sunt asemănătoare cu cele utilizate la estimarea ratei de sărăcie “obișnuite” [1.1.], dar aplicate în *două faze*: întâi se determină valoarea pragului de sărăcie din anul de referință (T-3) și apoi se determină venitul disponibil pe adult echivalent aferent fiecărei persoane din toate gospodăriile din anul curent (T). După identificarea persoanelor care dispun de

venituri inferioare pragului de sărăcie ales ca termen de referință, se calculează proporția acestor săraci în totalul populației din anul curent, conform **formulei**:

$$R_{SA} = \frac{N_{SA}}{N} \times 100$$

unde:

R_{SA} = rata sărăciei în raport cu un prag ancorat în timp

N_{SA} = numărul persoanelor sărace față de pragul ancorat în timp

N = numărul populației

Indicatorul se prezintă la următoarele **niveluri de agregare**:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- grupa de vârstă (0-15 ani; 16-24 ani; 25-49 ani; 50-64 ani; 65 ani și peste)

(-) **Rata sărăciei înainte de transferurile sociale** [2.3.] este un indicator prin care poate fi evidențiat efectul produs prin aplicarea unor măsuri de protecție socială, denumite generic “transferuri sociale”, asupra incidenței fenomenului sărăciei.

În cadrul transferurilor sociale se cuprind: veniturile de tip pensie (cea mai importantă componentă), alocațiile pentru copii și alte prestații familiale, ajutoarele și alte prestații de șomaj, indemnizațiile pentru concediu medical, indemnizațiile și ajutoarele pentru persoanele cu handicap, bursele școlare și universitare, ajutoarele IOVR, ajutoarele pentru persoanele cu venituri reduse etc.

Indicatorul [2.3.] se prezintă în *două forme*:

a) Rata sărăciei înainte de transferurile sociale, *inclusiv pensiile* (adică se scad din veniturile disponibile toate transferurile sociale primite, inclusiv pensiile);

b) Rata sărăciei înainte de transferurile sociale, *exclusiv pensiile* (adică se scad din veniturile disponibile acele transferuri sociale care nu sunt de natura pensiilor, acestea din urmă fiind păstrate în volumul veniturilor).

Altfel spus, în forma a) se consideră că în componența veniturilor nu există nici un fel de transferuri sociale, iar în forma b) că transferurile sociale sunt reprezentate numai de pensii. De aici, se poate evidenția cu claritate influența pensiilor, ca element de bază al structurii prestațiilor sociale, în atenuarea riscului de sărăcie.

Indicatorii determinați prin aplicarea celor două forme sunt:

- Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii), calculată pe baza veniturilor disponibile minus transferurile sociale (inclusiv pensiile) [2.3.1.]
- Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii), calculată pe baza veniturilor disponibile minus transferurile sociale (exclusiv pensiile) [2.3.2.]
- Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii), calculată pe baza veniturilor disponibile minus transferurile sociale (inclusiv pensiile) [2.3.3.]

- Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii), calculată pe baza veniturilor disponibile minus transferurile sociale (exclusiv pensiile) [2.3.4.]

Metoda și **algoritmul de calcul** sunt asemănătoare cu cele prezentate la celelalte tipuri de rate de sărăcie, dar se aplică în două faze. În prima fază se determină pragul de sărăcie după algoritmul indicatorului [1.1.], iar în a doua fază se estimează veniturile disponibile pe adult echivalent fără veniturile din transferuri sociale (inclusiv sau exclusiv pensiile, după caz) și se identifică persoanele considerate sărace față de pragul stabilit în prima fază.

Formula de calcul este de tipul următor:

$$R_n = \frac{N_n}{N} \times 100$$

unde:

R_n = rata sărăciei înainte de transferurile sociale

N_n = numărul persoanelor cu venituri disponibile, fără transferuri sociale, mai mici decât pragul de sărăcie

N = numărul populației

Nivelurile de agregare utilizate sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- grupa de vârstă (0-15 ani; 16-24 ani; 25-49 ani; 50-64 ani; 65 ani și peste)

(-) **Coeficientul Gini** [2.4.] este un indicator al severității sărăciei, cu care se caracterizează inegalitatea distribuirii veniturilor sau resurselor între membrii societății. Valoarea indicatorului, care variază între 0 și 1 (sau 0 și 100%), arată cât din venitul total ar mai trebui redistribuit pentru a se ajunge la situația (ipotetică !) în care venitul să fie egal împărțit între toți membrii societății. Astfel, dacă valoarea tinde către 1 (sau 100 %) se poate conchide că inegalitatea este mare, veniturile fiind concentrate în mare măsură la un grup restrâns de persoane, deci este o situație gravă sub aspectul distribuirii resurselor; dar dacă valoarea tinde către 0 înseamnă că sărăcia nu este prea adâncă și o oarecare ridicare a nivelului de trai poate face ca un număr mare de gospodării să părăsească sfera sărăciei. Coeficientul Gini poate fi calculat separat atât pentru persoanele sărace, cât și pentru persoanele non-sărace, având aceeași semnificație, dar pentru setul național de indicatori de incluziune socială estimațiile se realizează numai pentru ansamblul populației.

Ca și în cazul altor indicatori, pentru coeficientul Gini se utilizează atât venitul disponibil pe adult echivalent inclusiv consumul din resurse proprii [2.4.1.], cât și venitul disponibil pe adult echivalent exclusiv consumul din resurse proprii [2.4.2.].

Formula coeficientului Gini este:

$$G = \frac{2}{n^2 \bar{V}} \times \sum_{i=1}^n iV_i - \frac{n-1}{n}$$

unde:

G = coeficientul Gini

V_i = venitul disponibil pe adult echivalent al unei persoane cu numărul de ordine i
($i = 1, 2, 3, \dots, n$)

\bar{V} = venitul disponibil mediu pe adult echivalent

N = numărul populației

După determinarea venitului disponibil pe adult echivalent din fiecare gospodărie, atribuirea acelei sume fiecărui membru al gospodăriilor respective și ordonarea în mod crescător a persoanelor în funcție de venitul aferent, **etapele de calcul** prevăd:

- calcularea mediei veniturilor disponibile, conform formulei:

$$\bar{V} = \frac{\sum_{i=1}^n V_i}{n}$$

- calcularea coeficientului Gini.

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata sărăciei persistente la pragul de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent** [2.5.] este un indicator asemănător, sub aspect metodologic și al semnificațiilor, cu indicatorul [1.3.], diferența față de acesta fiind dată de proporția aplicată mediane veniturilor disponibile (50% în loc de 60%). Cum ratele de sărăcie persistentă se pot determina numai pe baza datelor unei anchete panel de tipul EU-SILC și indicatorul [2.5.] va putea fi calculat atunci când se va implementa în sistemul cercetărilor statistice o asemenea anchetă, adică după anul 2008.

(-) **Ponderea șomerilor BIM de lungă durată** [2.6.] este un indicator al incidenței șomajului de lungă durată (12 luni și mai mult) în totalul șomerilor, definiți după metodologia Biroului Internațional al Muncii (BIM).

Formula de calcul este:

$$\%S_{ld} = \frac{S_{ld}}{S} \times 100$$

unde:

$\%S_{ld}$ = ponderea șomerilor BIM de lungă durată

S_{ld} = numărul șomerilor de lungă durată

S = numărul total al șomerilor

Nivelurile de agregare utilizate sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Ponderea șomerilor BIM de foarte lungă durată** [2.7.] este un indicator al incidenței șomajului de foarte lungă durată (24 luni și mai mult) în totalul populației active.

Formula de calcul este:

$$\%S_{fld} = \frac{S_{fld}}{PA} \times 100$$

unde:

$\%S_{fld}$ = ponderea șomerilor BIM de foarte lungă durată

S_{fld} = numărul șomerilor de foarte lungă durată

PA = populația activă

Semnificația valorilor luate de indicatorul [2.7.], ca de altfel și în cazul indicatorului [2.6.], este simplu de dedus. O pondere ridicată reprezintă o pătrundere adâncă a șomajului cronic în sfera populației active, situație care favorizează în mod sigur creșterea și persistența sărăciei.

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Ponderea persoanelor de 25 - 64 ani cu nivel scăzut de instruire** [2.8.] definește proporția persoanelor încadrate în grupele de vârstă 25-34 ani, 35-49 ani și 50-64 ani care au absolvit cel mult nivelul de instruire gimnazial în totalul persoanelor din aceleași grupe de vârstă.

Indicatorul are la bază datele din Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO) și se obține cu **formula**:

$$\%f_{NSI/I} = \frac{N_{NSI/i}}{N_i} \times 100$$

unde:

$\%f_{NSI/I}$ = ponderea persoanelor de 25 - 64 ani cu nivel scăzut de instruire

$N_{NSI/i}$ = numărul persoanelor din grupa de vârstă i care au absolvit cel mult nivelul de instruire gimnazial

N_i = numărul total al persoanelor din grupa de vârstă i

Nivelul de agregare a indicatorului este total populație în vârstă de 25-64 ani.

3. INDICATORI TERZIARI

DEFINIȚII, METODE DE CALCUL

(-) **Rata sărăciei** (3.1.1 – rata sărăciei severe și 3.1.2 - rata sărăciei) reprezintă ponderea persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli de consum pe adult echivalent sunt mai mici decât două praguri determinate prin metoda absolută - pragul de sărăcie (pragul superior) și pragul de sărăcie severă (pragul inferior) – în populația totală.

Indicatorul permite evaluarea sărăciei conform unei metode ale cărei elemente – indicatorul de bunăstare, scala de echivalență, modalitatea de stabilire a pragului - sunt adaptate specificului național, particularităților nivelului de trai și distribuției bunăstării în România.

Pragul sărăciei este calculat prin însumarea costului unui coș minim alimentar cu un minim de consum de bunuri nealimentare și de servicii egal cu cheltuielile efectuate de persoanele al căror consum alimentar este egal cu costul coșului alimentar. Costul coșului alimentar este estimat pentru a asigura necesarul de 2550 de calorii zilnic pe o persoană în funcție de consumul populației din decilele 2 și 3 ale distribuției populației după cheltuielile de consum.

Rata sărăciei, estimată prin această metodă, permite evaluarea evoluției în timp a incidenței sărăciei, datorită faptului că la stabilirea pragului s-a avut în vedere o componență constantă a coșului minim de consum alimentar

Formula de calcul pentru rata sărăciei și rata sărăciei severe este raportul între numărul persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli pe adult echivalent sunt mai mici decât cele două praguri (N_{PS} și N_{PSS}) și numărul total al populației (N):

$$r_{PS} = \frac{N_{PS}}{N} \times 100 \quad r_{PS} = \frac{N_{PS}}{N} \cdot 100$$
$$r_{PSS} = \frac{N_{PSS}}{N} \times 100 \quad r_{PSS} = \frac{N_{PSS}}{N} \cdot 100$$

unde:

r_{PS} = rata sărăciei absolute

r_{PSS} = rata sărăciei severe

N_{PA} = numărul persoanelor sub pragul de sărăcie absolută

N_{PSS} = numărul persoanelor sub pragul de sărăcie severă

N = numărul populației totale.

Formula de calcul este identică atât pentru ratele calculate pe baza cheltuielilor de consum înainte de transferurile sociale (din care se scad tranferurile sociale)[3.2.2; 3.2.4], cât și în cazul utilizării cheltuielilor de consum înainte de transferurile sociale și fără pensie (se scad tranferurile sociale exclusiv pensia) [3.2.3; 3.2.5]

Cele două rate de sărăcie se calculează pe următoarele **niveluri de agregare**:

- total populație;
- caracteristici ale persoanelor (sexe și grupe de vârstă, statut ocupațional, nivel de instruire, stare civilă);
- caracteristici ale gospodăriilor (sexul, vârsta, nivelul de instruire și statutul ocupațional ale capului gospodăriei, mărime gospodăriei, numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei, tipul gospodăriei etc.);
- medii de rezidență și regiuni.

(-) **Deficitul mediu relativ de consum al populației sărace** [3.1.3. și 3.1.4 (pentru sărăcia severă)] este media diferenței dintre pragul de sărăcie și nivelul chetuielilor de consum pe adult echivalent aferente persoanelor din gospodăriile sărace raportată la pragul de sărăcie. Indicatorul estimează profunzimea sărăciei, prin distanța la care se află chetuielilor de consum ale persoanelor sărace față de pragul sărăciei.

Formula de calcul este:

$$DMR = \frac{\sum (PS - Cc)}{N_s} : PS \times 100$$

unde:

DMR = deficitul mediu relativ

Cc = cheltuieli pentru consumul pe adult echivalent

N_s = număr adulți echivalent

PS = prag de sărăcie

N_S = număr persoane sărace

Indicatorul se **agregă** la nivel de:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Pondereea consumului alimentar în chetuielile bănești de consum** [3.1.5.] reprezintă raportul procentual dintre chetuielile efectuate pentru cumpărarea produselor alimentare și băuturilor alcoolice și nealcoolice (inclusiv alimentația publică) și totalul chetuielilor bănești de consum ale unei gospodării, conform datelor obținute din Ancheta Bugetelor de Familie (ABF). În totalul chetuielilor bănești de consum sunt incluse chetuielile pentru consumul alimentar, cele pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare și plata serviciilor.

Formula de calcul este:

$$\%P_A = \frac{CA}{C} \times 100$$

unde:

$\%P_A$ = ponderea consumului alimentar în cheltuielile bănești de consum

CA = cheltuieli pentru consumul alimentar

C = cheltuieli bănești de consum

Agregarea indicatorului se face pe următoarele niveluri:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiuni de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)
- decile de venit

(-) **Ponderea consumului de servicii în cheltuielile bănești de consum** [3.1.6.] reprezintă raportul procentual dintre cheltuielile efectuate pentru plata serviciilor și totalul cheltuielilor bănești de consum ale unei gospodării, conform datelor obținute din Ancheta Bugetelor de Familie (ABF).

Formula de calcul este:

$$\%P_S = \frac{S}{C} \times 100$$

unde:

$\%P_S$ = ponderea consumului de servicii în cheltuielile bănești de consum

S = cheltuieli pentru plata serviciilor

C = cheltuieli bănești de consum

Indicatorul se **agregă** la nivel de:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiuni de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)
- decile de venit

(-) **Coeficientul Gini al distribuției populației după cheltuielile de consum pe adult echivalent** [3.1.7] – metoda de calcul este aceeași ca cea folosită la indicatorul secundar [2.4] cu excepția faptului că distribuția se face după cheltuielile de consum și nu după venituri.

(-) **Ponderea decilei inferioare în consumul populației** [3.1.8.] reprezintă raportul procentual dintre suma cheltuielilor de consum ale populației din decila inferioară (a distribuției după cheltuielile de consum pe adult echivalent) și suma cheltuielilor de consum ale întregii populații. Este un indicator al inegalității și arată cum se situează consumul populației din decila inferioară față de medie (consumul întregii populații).

Se calculează după **formula**:

$$P_{di} = \frac{D_i}{C_c} \times 100$$

unde:

Pdi = ponderea decilei inferioare în consumul populației

D1 = suma cheltuielilor de consum ale populației din decila inferioară

Cc = suma cheltuielilor de consum ale întregii populații

Nivelul de agregare este numai pe total populație.

(-) **Ponderea decilei superioare în consumul populației** [3.1.9.] reprezintă raportul procentual dintre suma cheltuielilor de consum ale populației din decila superioară (a distribuției după cheltuielile de consum pe adult echivalent) și suma cheltuielilor de consum ale întregii populații. Este un indicator al inegalității și arată cum se situează consumul populației din decila superioară față de medie (consumul întregii populații).

Formula de calcul este:

$$Pds = \frac{D10}{Cc} \times 100$$

unde:

Pdi = ponderea decilei superioare în consumul populației

D10 = suma cheltuielilor de consum ale populației din decila superioare

Cc = suma cheltuielilor de consum ale întregii populații

Nivelul de agregare este numai pe total populație

(-) **Raportul dintre consumul decilei superioare și consumul decilei inferioară (D10/D1)** [3.1.10.], este un indicator al inegalității, care arată de câte ori este mai mare consumul persoanelor cele mai bogate față de consumul persoanelor cele mai sărace, în cadrul unei distribuții după cheltuiala de consum.

Pentru **calculul** indicatorului, după ordonarea în mod crescător a tuturor persoanelor după cheltuiala de consum pe adult echivalent urmează:

- împărțirea distribuției persoanelor în 10 grupe (decile);
- însumarea cheltuielilor de consum corespunzătoare persoanelor din decila 1 (D1) și respectiv din decila 10 (D10);
- calculul indicatorului, conform relației:

$$R = \frac{D10}{D1}$$

unde:

R = raportul inegalității veniturilor

D10 = suma cheltuielilor de consum din decila 10

D1 = suma cheltuielilor de consum din decila 1

Nivelul de agregare este numai pe total populație.

(-) **Rata sărăciei la pragul de 2\$PPC pe persoană pe zi** [3.1.11.] este egală cu ponderea persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli de consum ce revin pe persoană pe zi sunt mai mici decât echivalentul în lei al pragului stabilit la 2 dolari la paritatea puterii de cumpărare, în populația totală. Rata sărăciei este estimată în raport cu pragul absolut „internațional” stabilit în dolari la paritatea puterii de cumpărare, în vederea comparațiilor internaționale în domeniul sărăciei.

Algoritm de calcul este următorul:

- se calculează pragul, în lei lunar, la prețurile lunii decembrie a anului pentru care se face estimarea sărăciei, pe baza ratei de conversie în lei a unui dolar PPC, aferentă anului respectiv (**RC**), a indicelui inflației în anul de referință față de 1990 din SUA (**IPC/SUA**) și a coeficientului de ajustare la prețurile din decembrie (**k**):

$$P_{2\$} = 2 \times 30,5 \times RC \times IPC/SUA \times k$$

- se estimează cheltuielile de consum ale fiecărei gospodării;
- se reevaluează în prețurile lunii decembrie, prin înmulțire cu indicele prețurilor de consum din decembrie față de luna în care a fost cercetată gospodăria;
- se calculează cheltuielile ce revin pe o persoană din gospodărie și se compară cu pragul, în vederea identificării persoanelor ale căror cheltuieli sunt inferioare acestuia;
- se calculează rata de sărăcie.

Formula de calcul a ratei este:

$$r_{2\$} = \frac{N_{2\$}}{N} \times 100$$

unde:

$r_{2\$}$ = rata sărăciei la pragul de 2\$ PPC

$N_{2\$}$ = numărul persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli de consum sunt inferioare pragului de 2\$

N = numărul total al populației

Nivelul de agregare este numai pe total populație.

(-) **Raportul dintre pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor) și câștigul salarial mediu** [3.2.6.] este un indicator derivat care reflectă diferențierile existente între veniturile medii provenite din două surse principale: activitățile salariale și, respectiv, pensiile de asigurări sociale de stat.

Indicatorul se determină printr-o raportare simplă a celor două elemente:

$$R_{p/s} = \frac{\overline{P_{AS}}}{C_S} \times 100$$

unde:

$R_{p/s}$ = raportul dintre pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor) și câștigul salarial mediu

\overline{P}_{AS} = pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor)

\overline{C}_S = câștigul salarial mediu

Semnificația valorilor luate de indicator este ușor de înțeles, adică o valoare prea redusă caracterizează o situație nefavorabilă pentru pensionari, ale căror venituri sunt mult depășite de cele obținute de salariați.

Nivelul de agregare este numai pe total populație.

(-) **Raportul dintre pensia medie de agricultor și pensia medie de asigurări sociale de stat** [3.2.7.] reflectă diferențierile între pensia medie a unui agricultor față de cea aferentă unui pensionar de asigurări sociale de stat.

Calculul indicatorului rezultă din aplicarea **formulei**:

$$R_{ag/pas} = \frac{\overline{P}_{ag}}{\overline{P}_{AS}} \times 100$$

unde:

$R_{ag/pas}$ = raportul dintre pensia de agricultor și pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor)

\overline{P}_{ag} = pensia medie de agricultor

\overline{P}_{AS} = pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor)

Nivelul de agregare este total populație.

(-) **Indicele pensiei medii reale de asigurări sociale de stat (față de anul anterior)** [3.2.8.] se utilizează pentru studierea dinamicii pensiei reale (pensia reală fiind obținută prin aplicarea indicelui prețurilor de consum la pensia nominală).

Formula de calcul este de forma:

$$I_{PR} = \frac{PR_1}{PR_0} \times 100$$

unde:

I_{PR} = indicele pensiei medii reale de asigurări sociale de stat

PR_1 = pensia medie reală de asigurări sociale de stat în anul curent

PR_0 = pensia medie reală de asigurări sociale de stat în anul precedent

Nivelul de agregare este total populație.

(-) **Ponderea populației ocupate după statutul profesional** [3.3.1.1.] este dată de raportul dintre populația ocupată pe fiecare statut profesional în parte, conform datelor din Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO), în totalul populației ocupate. Statutul profesional reprezintă situația unei persoane ocupate în funcție de modul de obținere a veniturilor din activitatea prestată și cuprinde: salariații, patronii, lucrătorii pe cont propriu, lucrătorii familiali neremunerați, membrii ai unei societăți agricole sau ai unei cooperative.

Relația de **calcul** este de forma:

$$\%SP_1 = \frac{SP_i}{P_o} \times 100$$

unde:

$\%SP_1$ = ponderea populației ocupate după statutul profesional

SP_i = numărul persoanelor ocupate cu statutul profesional i

P_o = total populație ocupată

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- nivel de educație (învățământ primar; învățământ secundar; învățământ superior)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata de activitate a populației în vârstă de 15-64 ani** [3.3.1.2.] reprezintă proporția populației active în vârstă de 15-64 ani în totalul populației de aceeași vârstă, conform **relației**:

$$R_a = \frac{P_{a/15-64}}{P_{15-64}} \times 100$$

unde:

R_a = rata de activitate a populației active de 15-64 ani

$P_{a/15-64}$ = populația activă de 15-64 ani

P_{15-64} = populația totală în vârstă de 15-64 ani

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani** [3.3.1.3.] este un indicator care reflectă gradul de ocupare a populației în vârstă aptă de muncă (15-64 ani) în totalul populației de această vârstă.

Indicatorul se obține cu **formula**:

$$R_o = \frac{P_{o/15-64}}{P_{15-64}} \times 100$$

unde:

R_o = rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani

$P_{o/15-64}$ = populația ocupată în vârstă de 15-64 ani

P_{15-64} = populația totală în vârstă de 15-64 ani

Agregarea se face pe următoarele niveluri:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Indicele câștigului salarial real (față de anul precedent)** [3.3.2.1.] prezintă dinamica salariului real (acesta fiind rezultatul raportului dintre indicii câștigului salarial nominal net și indicii prețurilor de consum) în anul curent față de cel anterior. Acest indice oferă o imagine sintetică foarte sugestivă a situației economice a persoanelor ocupate și este util în studiile privind condițiile de viață, sărăcia și excluziunea socială.

Formula de calcul a indicatorului [3.3.2.1.] este:

$$I_{SR} = \frac{SR_1}{SR_0} \times 100$$

unde:

I_{SR} = indicii câștigului salarial real

SR_1 = salariul real în anul curent

SR_0 = salariul real în anul precedent

Nivelul de agregare este total populație.

(-) **Ponderele persoanelor cu câștiguri salariale sub sau la nivelul salariului minim în totalul salariaților** [3.3.2.2.] se determină prin raportarea directă a numărului de salariați ale căror câștiguri salariale se situează la nivelul salariului minim, sau sub acest nivel, în totalul salariaților. Adică, aplicând **formula**:

$$\%P_{sm} = \frac{P_{sm}}{P_s} \times 100$$

unde:

$\%P_{sm}$ = ponderea persoanelor cu câștiguri salariale sub sau la nivelul salariului minim în totalul salariaților

P_{sm} = numărul persoanelor cu câștiguri salariale sub sau la nivelul salariului minim

P_s = numărul persoanelor salariate

Nivelul de agregare este total populație.

(-) **Ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației** [3.3.2.3.] reprezintă proporția persoanelor care sunt ocupate în activități agricole, conform datelor obținute prin Ancheta forței de muncă în gospodării (AMIGO), în ansamblul populației ocupate, calculată printr-un raport simplu, conform **formulei**:

$$\%R_{oa} = \frac{P_{oa}}{P_o} \times 100$$

unde:

$\%R_{oa}$ = ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației

P_{oa} = numărul persoanelor ocupate în agricultură

P_o = numărul persoanelor ocupate

Valoarea indicatorului prezintă interes deoarece este cunoscut faptul că o proporție ridicată a populației ocupate în agricultură caracterizează un nivel de dezvoltare economică relativ redus, veniturile din agricultură fiind sensibil inferioare celor obținute de persoanele ocupate în sectoarele neagricole. Ca atare, agricultorii sunt expuși riscului de intrare în starea de sărăcie într-o măsură mult mai mare decât alte categorii de populație activă.

Nivelul de agregare pentru acest indicator este total populație.

(-) **Ponderea persoanelor care ocupă un loc de muncă inferior pregătirii profesionale** [3.3.2.4.] este un indicator care caracterizează percepția unei persoane ocupate referitor la nivelul de instruire impus de activitatea pe care o desfășoară comparativ cu capacitatea și pregătirea profesională de care dispune. Proporția persoanelor care se consideră supracalificate față de cerințele specifice locului de muncă ocupat, conform datelor provenite din Ancheta asupra condițiilor de viață (ACОВI), ulterior ale celor rezultate din ancheta de tip EU-SILC, se obține prin **relația**:

$$\%P_{o/inf} = \frac{P_{o/inf}}{P_o} \times 100$$

unde:

$\%P_{o/inf}$ = ponderea persoanelor care ocupă un loc de muncă inferior pregătirii profesionale

$P_{o/inf}$ = numărul persoanelor care consideră că locul de muncă ocupat este inferior pregătirii avute

P_o = numărul persoanelor ocupate

Indicatorul se **agregă** la nivel de:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- grupa de vârstă (15-24 ani; 25-49 ani; 50-64 ani; 65 ani și peste)

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe construite din materiale inadecvate** [3.4.1.1.] este raportul procentual dintre numărul persoanelor/gospodăriilor care trăiesc în locuințe construite din paiantă sau alte materiale slabe și totalul populației/gospodăriilor

Formula de calcul este:

$$\%C_{neadecv} = \frac{N_{neadecv}}{N} \times 100$$

unde:

$\%C_{neadecv}$ = ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe construite din materiale neadecvate

$N_{neadecv}$ = numărul persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe construite din materiale neadecvate

N = totalul al persoanelor/gospodăriilor

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt diferite în funcție de categoriile care se prezintă:

- pentru persoană
 - total populație
 - grupa de vârstă (0-15 ani; 16-59 ani; 60 ani și peste)
 - mediul de rezidență (urban; rural)
- pentru gospodărie
 - total gospodării
 - mediul de rezidență (urban; rural)
 - statutul ocupațional al capului gospodăriei [salarizat; patron; lucrător pe cont propriu în activități neagricole (inclusiv ajutor familial); membru al unei cooperative neagricole; agricultor (inclusiv ajutor familial); șomer; pensionar; alt statut]
 - nivelul de educație a capului gospodăriei [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10); liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri; universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în condiții improprii** [3.4.1.2.] este un indicator utilizat în caracterizarea condițiilor de locuit. Accepția termenului "*condiții improprii*" este dată de situația în care o persoană/gospodărie ocupă o locuință despre care declară că este afectată de *cel puțin 3 deficiențe* importante, dintre cele urmărite prin Ancheta asupra condițiilor de viață (ACOVİ) și în viitor în ancheta de tip EU-SILC, și anume: criza de spațiu, lumina insuficientă, lipsa încălzirii adecvate, scurgeri prin acoperiș, igrasie, instalații defecte, ferestre sau podele deteriorate.

Din punctul de vedere al studiului sărăciei și excluderii sociale indicatorul poate prezenta interes, eventual complementar altor indicatori specifici sărăciei, deoarece este de presupus că menținerea unor condiții improprii locuirii se datorează în mod frecvent insuficienței veniturilor persoanelor care ocupă locuința, deci stării de sărăcie.

Indicatorul se determină ca raport procentual între numărul persoanelor/gospodăriilor în cauză și totalul populației/gospodăriilor, conform **formulei de calcul**:

$$\%C_{imp} = \frac{N_{imp}}{N} \times 100$$

unde:

$\%C_{imp}$ = ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în condiții improprie

N_{imp} = numărul persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în condiții improprie

N = totalul persoanelor/gospodăriilor

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt diferite în funcție de categoriile care se prezintă:

- pentru persoană
 - total populație
 - grupa de vârstă (0-15 ani; 16-59 ani; 60 ani și peste)
 - mediul de rezidență (urban; rural)
- pentru gospodărie
 - total gospodării
 - mediul de rezidență (urban; rural)
 - statutul ocupațional al capului gospodăriei [salarizat; patron; lucrător pe cont propriu în activități neagricole (inclusiv ajutor familial); membru al unei cooperative neagricole; agricultor (inclusiv ajutor familial); șomer; pensionar; alt statut]
 - nivelul de educație a capului gospodăriei [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10); liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri; universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe încălzite neadecvat** [3.4.2.1.] reprezintă raportul procentual dintre numărul persoanelor/gospodăriilor care trăiesc în locuințe fără sistem de încălzire sau debransate și totalul populației/gospodăriilor. Informațiile necesare calculării acestui indicator se regăsesc în Ancheta asupra Bugetelor de Familie.

Este un indicator care evidențiază una dintre privațiunile legate de condițiile de locuit și se calculează după **formula**:

$$f_{si} = \frac{N_{si}}{N} \times 100$$

unde:

f_{si} = ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe încălzite neadecvat

N_{si} = numărul persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe încălzite neadecvat

N = numărul total al persoanelor/gospodăriilor

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt aceleași cu ale indicatorului [3.4.1.2.].

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor fără acces la apă potabilă** [3.4.2.2.] reprezintă ponderea persoanelor din gospodăriile, care se aprovizionează cu apă din fântână, puț sau izvor situate în curte sau în afara curții, în populația totală.

Formula de calcul este:

$$f_{AP} = \frac{N_{AP}}{N} 100$$

unde:

f_{AP} = ponderea persoanelor/gospodăriilor fără acces la apă potabilă

N_{AP} = numărul persoanelor din gospodăriile fără acces la apă potabilă

N = numărul total al persoanelor/gospodăriilor

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt aceleași cu ale indicatorului [3.4.1.2.].

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor fără acces la apă caldă** [3.4.2.3.] reprezintă raportul procentual dintre numărul persoanelor/gospodăriilor din locuințe fără instalație de apă caldă sau debransate și totalul populației/gospodăriilor.

Formula de calcul este:

$$f_{AC} = \frac{N_{AC}}{N} 100$$

unde:

f_{AC} = ponderea persoanelor/gospodăriilor fără acces la apă caldă

N_{AC} = numărul persoanelor din gospodăriile fără acces la apă caldă

N = numărul total al persoanelor/gospodăriilor

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt aceleași cu ale indicatorului [3.4.1.2.].

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe fără baie sau duș** [3.4.2.4.] este raportul dintre numărul persoanelor/gospodăriilor care nu dispun de baie sau duș și totalul populației/gospodăriilor.

Indicatorul se calculează după **formula**:

$$f_{NB/D} = \frac{N_{NB/D}}{N} 100$$

unde:

$f_{NB/D}$ = ponderea persoanelor/gospodăriilor care locuiesc în locuințe fără baie sau duș

$N_{NB/D}$ = numărul persoanelor/gospodăriilor fără baie sau duș

N = numărul persoanelor/gospodăriilor.

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt aceleași cu ale indicatorului [3.4.1.2.].

(-) **Ponderea gospodăriilor cu întârzieri la plata întreținerii** [3.4.3.1.] reprezintă raportul procentual dintre numărul gospodăriilor care declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata întreținerii și totalul gospodăriilor.

Indicatorul se calculează după **formula**:

$$f_{NCI} = \frac{N_{NCI}}{N} \cdot 100$$

unde:

f_{NCI} = ponderea gospodăriilor care declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata întreținerii

N_{NCI} = numărul gospodăriilor declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata întreținerii

N = numărul total al gospodăriilor.

Indicatorul se **agregă** la nivel de:

- total gospodării;
- medii de rezidență;
- statut ocupațional al capului gospodăriei.

(-) **Ponderea gospodăriilor cu întârzieri la plata energiei electrice** [3.4.3.2.] reprezintă raportul procentual dintre numărul gospodăriilor care declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata energiei electrice și totalul gospodăriilor.

Indicatorul se calculează după **formula**:

$$f_{NEE} = \frac{N_{NEE}}{N} \cdot 100$$

unde:

f_{NEE} = ponderea gospodăriilor care declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata energiei electrice

N_{NEE} = numărul gospodăriilor care declară că nu au putut plăti la timp cheltuielile pentru plata energiei electrice

N = numărul total al gospodăriilor.

Indicatorul se **agregă** la nivel de:

- total gospodării;
- medii de rezidență;
- statut ocupațional al capului gospodăriei.

(-) **Numărul persoanelor fără adăpost** [3.4.3.3.] este un indicator absolut ce poate fi considerat ca făcând parte prin excelență din sfera excluziunii sociale. Acest indicator se referă la acele persoane care nu dispun de o locuință propriu-zisă și desigur nici de resursele financiare necesare pentru obținerea uneia. Ca atare, ele trăiesc pe stradă, sau în spații/locuri care nu au destinația de locuințe, cum ar fi: în canalele orașului, în parcuri, sub poduri, în holurile blocurilor, la gropile de gunoi etc.

Deocamdată anchetele statistice oficiale nu dispun de informații concludente privind situația unor astfel de persoane aflate la periferia societății, unele date fiind produse de surse administrative sau de diverse organizații cu caracter umanitar. Odată însă cu introducerea în fluxul curent de cercetări statistice a unor anchete europene specializate în domeniul condițiilor de viață, probabil se vor putea obține date mai sigure referitoare la numărul și caracteristicile demografice ale acestor persoane, la localitățile și condițiile în care trăiesc etc.

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care nu sunt dotate cu frigider** [3.4.4.1.] reprezintă proporția persoanelor/gospodăriilor care nu au în înzestrare frigider, în totalul populației/gospodăriilor.

Se calculează după formula:

$$f_F = \frac{N_{FF}}{N} 100$$

unde:

f_F = ponderea persoanelor/gospodăriilor care nu sunt dotate cu frigider

N_{FF} = numărul persoanelor/gospodăriilor care nu dispun de frigider

N = numărul total al populației/gospodăriilor.

Nivelurile de agregare a indicatorului sunt diferite în funcție de categoriile care se prezintă:

- pentru persoană
 - total populație
 - mediul de rezidență (urban; rural)
- pentru gospodărie
 - total gospodării
 - mediul de rezidență (urban; rural)
 - statutul ocupațional al capului gospodăriei
 - nivelul de educație a capului gospodăriei

(-) **Ponderea persoanelor/gospodăriilor care nu sunt dotate cu telefon** [3.4.4.2.] reprezintă proporția persoanelor/gospodăriilor care nu au în dotare telefon fix, în totalul populației.

Se calculează după formula:

$$f_T = \frac{N_T}{N} 100$$

unde:

f_T = ponderea persoanelor/gospodăriilor care nu sunt dotate cu telefon

N_T = numărul persoanelor/gospodăriilor care nu dispun de telefon

N = numărul total al populației/gospodăriilor.

Nivelurile de agregare sunt aceleași cu cele ale indicatorului [3.4.4.1.]:

(-) **Ponderea persoanelor din gospodăriile cu acces la Internet în totalul populației** [3.4.4.3.] reprezintă raportul procentual între numărul persoanelor care fac parte din gospodăriile conectate la Internet, conform datelor obținute din Ancheta Bugetelor de Familie (ABF), în totalul populației.

Formula de calcul este:

$$\%P_{INT} = \frac{P_{INT}}{P} \times 100$$

unde:

$\%P_{INT}$ = ponderea persoanelor din gospodăriile cu acces la Internet în totalul populației

P_{INT} = numărul persoanelor din gospodăriile cu acces la Internet

P = total populație

Indicatorul se prezintă **agregat** pe următoarele niveluri:

- total populație
- nivelul de educație al persoanei [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10); liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri; universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe supraaglomerate** [3.4.5.1.] se definește ca raportul procentual dintre numărul persoanelor din gospodăriile care ocupă locuințe considerate supraaglomerate și totalul populației. Prin *locuință supraaglomerată* se înțelege o locuință pentru care rezultatul raportului dintre numărul persoanelor care o ocupă și numărul camerelor de locuit este mai mare de 2. Adică, altfel spus, o cameră revine, în medie, la mai mult de 2 persoane.

Datele necesare pentru determinarea gradului de aglomerare a locuinței provin, până la nivelul anului 2005 inclusiv, din Ancheta asupra condițiilor de viață (ACОВI), ulterior urmând să se utilizeze o altă anchetă, de tip EU-SILC.

Calcularea indicatorului se realizează prin aplicarea **formulei**:

$$\%L_{agl} = \frac{P_{L_{agl}}}{P} \times 100$$

unde:

$\%L_{agl}$ = ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe supraaglomerate

$P_{L_{agl}}$ = numărul persoanelor care trăiesc în locuințe supraaglomerate

P = total populație

Agregarea indicatorului se face numai la nivel de individ și cuprinde:

- total populație
- grupa de vârstă (0-18 ani; 19-35 ani; 36 ani și peste)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- nivelul de educație a capului gospodăriei [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10);

liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri;
universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământ** [3.5.1.1.] este un indicator care are ca scop caracterizarea gradului de cuprindere a populației de vârstă școlară în diferitele forme de învățământ (preșcolar, școlar și universitar). Indicatorul se determină ca raport procentual între numărul preșcolarilor, elevilor și studenților în vârstă de 3-23 ani și totalul copiilor și tinerilor de această vârstă, aplicându-se **formula**:

$$RNC = \frac{P_r ES_{3-23}}{P_{3-23}} \times 100$$

unde:

RNC = rata netă de cuprindere în învățământ

$P_r ES_{3-23}$ = numărul preșcolarilor, elevilor și studenților în vârstă de 3-23 ani

P_{3-23} = total populație în vârstă de 3-23 ani

Interpretare ce se poate da acestui indicatorului (ca de altfel și celorlalți indicatori de acest fel, utilizați în caracterizarea statistică a participării la educație) este aceea că o rată netă de cuprindere mai înaltă caracterizează un grad ridicat de participare la educație a populației de vârstă luată în considerare. Valoarea teoretică maximă a RNC este de 100%, tendința ascendentă semnificând o situație pozitivă în domeniul participării la educație. Diferența de până la 100% relevă proporția copiilor și tinerilor care nu sunt cuprinși în nivelurile respective de educație.

Nivelurile de agregare utilizate sunt :

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul preșcolar** [3.5.1.2.] este dată de ponderea copiilor în vârstă de 3-6 ani care sunt cuprinși în învățământul preșcolar în totalul copiilor de vârstă corespunzătoare. Calcularea indicatorului se face printr-un raport simplu, cu **formula**:

$$RN_{pr} = \frac{P_{pr3-6}}{P_{3-6}} \times 100$$

unde:

RN_{pr} = rata netă de cuprindere în învățământul preșcolar

P_{pr3-6} = numărul copiilor în vârstă de 3-6 ani din învățământul preșcolar

P_{3-6} = numărul total al copiilor în vârstă de 3-6 ani

Nivelurile de agregare la care se prezintă indicatorul sunt :

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)

- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul primar și gimnazial** [3.5.1.3.] evidențiază măsura în care copiii în vârstă de 7-14 ani sunt cuprinși în formele de învățământ primar și secundar inferior și se calculează ca raport procentual între numărul de elevi din ciclurile primar și gimnazial și totalul populației de 7-14 ani.

Formula de calcul este:

$$RN_{pg} = \frac{P_{pg}}{P_{7-14}} \times 100$$

unde:

RN_{pg} = rata netă de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

P_{pg} = numărul elevilor în vârstă de 7-14 ani din învățământul primar și gimnazial

P_{7-14} = numărul total al copiilor în vârstă de 7-14 ani

Indicatorul **agregat** se prezintă la nivelurile:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul primar** [3.5.1.4.] reprezintă ponderea copiilor în vârstă de 7-10 ani cuprinși în ciclul primar de învățământ în totalul copiilor cu vârsta corespunzătoare și se obține prin aplicarea **relației de calcul**:

$$RN_p = \frac{P_p}{P_{7-10}} \times 100$$

unde:

RN_p = rata netă de cuprindere în învățământul primar

P_p = numărul elevilor în vârstă de 7-10 ani din învățământul primar

P_{7-10} = numărul total al copiilor în vârstă de 7-10 ani

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial** [3.5.1.5.] reprezintă ponderea copiilor în vârstă de 11-14 ani cuprinși în ciclul gimnazial de învățământ în totalul copiilor cu această vârstă și rezultă prin aplicarea **formulei de calcul**:

$$RN_g = \frac{P_g}{P_{11-14}} \times 100$$

unde:

RN_g = rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial

P_g = numărul elevilor în vârstă de 11-14 ani din învățământul gimnazial

P_{11-14} = numărul total al copiilor în vârstă de 11-14 ani

Indicatorul se prezintă în **formă agregată** la nivel de:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu** [3.5.1.6.] reprezintă ponderea elevilor în vârstă de 7-16 ani înrolați în învățământul obligatoriu de 10 clase în totalul persoanelor cu această vârstă.

Formula de calcul este:

$$RN_o = \frac{P_o}{P_{7-16}} \times 100$$

unde:

RN_o = rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu

P_o = numărul elevilor în vârstă de 7-16 ani din învățământul obligatoriu

P_{7-16} = numărul total al persoanelor în vârstă de 7-16 ani

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior** [3.5.1.7.] caracterizează gradul de cuprindere a adolescenților de 15-18 ani în ciclul superior al învățământului de nivel secundar, adică în clasele IX-XII din cadrul liceelor sau școlilor de arte și meserii.

Indicatorul se determină ca raport procentual între numărul elevilor în vârstă de 15-18 ani cuprinși în învățământul secundar superior și populația totală de 15-18 ani, conform **relației**:

$$RN_{ss} = \frac{P_{ss}}{P_{15-18}} \times 100$$

unde:

RN_{ss} = rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior

P_{ss} = numărul elevilor în vârstă de 15-18 ani din învățământul secundar superior

P_{15-18} = numărul total al persoanelor în vârstă de 15-18 ani

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele IX-X** [3.5.1.8.] este ponderea elevilor în vârstă de 15-16 ani încadrați în clasele IX-X ale liceelor sau școlilor de arte și meserii în totalul persoanelor cu vârsta respectivă, conform **relației**:

$$RN_{s1} = \frac{P_{s1}}{P_{15-16}} \times 100$$

unde:

RN_{s1} = rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele IX-X

P_{s1} = numărul elevilor în vârstă de 15-16 ani din învățământul secundar superior, clasele IX-X

P_{15-16} = numărul total al persoanelor în vârstă de 15-16 ani

Indicatorul se prezintă la următoarele **niveluri de agregare**:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI-XII** [3.5.1.9.] este dată de ponderea elevilor în vârstă de 17-18 ani încadrați în clasele XI-XII ale liceelor sau școlilor de arte și meserii în totalul persoanelor cu vârsta respectivă, conform **relației**:

$$RN_{s2} = \frac{P_{s2}}{P_{17-18}} \times 100$$

unde:

RN_{s2} = rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI-XII

P_{s2} = numărul elevilor în vârstă de 17-18 ani din învățământul secundar superior, clasele XI-XII

P_{17-18} = numărul total al persoanelor în vârstă de 17-18 ani

Indicatorul se prezintă la **nivelurile de agregare**:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar/terțiar** [3.5.1.10.] este un indicator prin care se poate măsura gradul de acces/nivelul de tranziție de la învățământul liceal la învățământul postliceal sau superior. Considerat din perspectiva nivelului de învățământ liceal avem un indicator referitor la ieșirile din sistem, dar privit din perspectiva nivelului de învățământ post-secundar și terțiar acesta este un indicator de acces.

Metoda de calcul a indicatorului [3.5.1.10.] constă în raportarea numărului de elevi/studenti admiși în primul an de studii al învățământului postliceal/superior (intrați pentru prima dată, eliminându-se repetenții din anul anterior) la numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului liceal din anul școlar anterior înmulțit cu 100, conform **formulei**:

$$RT_{h,h+1}^t = \frac{E_{h+1,1}^{t+1} - R_{h+1,1}^{t+1}}{E_{h,f}^t} \times 100$$

unde:

$RT_{h,h+1}^t$ = rata de tranziție de la învățământul liceal **h** la învățământul postliceal/superior **h+1**, în anul școlar **t**

$E_{h+1,1}^{t+1}$ = numărul elevilor/studentilor cuprinși în anul I al învățământului postliceal/superior **h+1** în anul școlar/universitar **t+1**

$R_{h+1,1}^{t+1}$ = numărul elevilor /studentilor care repetă anul I al învățământului postliceal/superior **h+1** în anul școlar/universitar **t+1**

$E_{h,f}^t$ = numărul elevilor cuprinși în ultima clasă a învățământului liceal **f** în anul școlar **t**

O rată de tranziție înaltă semnifică un nivel ridicat de acces sau de tranziție de la învățământul liceal la cel post-secundar și superior și, totodată, capacitatea mare de cuprindere a elevilor/studentilor în învățământul postliceal/superior de care dispune sistemul de educație. În schimb, o rată de tranziție scăzută indică existența unor probleme în ceea ce privește trecerea de la învățământul liceal la învățământul postliceal /superior ca urmare fie a unor deficiențe ale sistemului (capacitate de admitere a nivelului de învățământ non-terțiar/terțiar necorespunzătoare, cerere de educație redusă pentru acest nivel de educație etc.).

Nivelurile de agregare ale indicatorului sunt:

- total populație

- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial** [3.5.2.1.] este un indicator din sfera capitalului educațional prin care se caracterizează fenomenul abandonului școlar, permițând evaluarea eficienței interne a sistemului de educație. De asemenea este un indicator important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul nivelului educațional primar și gimnazial. Din punctul de vedere al problemei sărăciei și incluziunii sociale fenomenul abandonului școlar poate fi considerat ca un puternic factor de risc de intrare în sărăcie pentru populația tânără.

Indicatorul se definește ca diferență între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar în învățământul primar și gimnazial și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, raportată procentual la numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Formula de calcul este:

$$RA_{pg}^t = \frac{D_{pg}^t}{N_{pg}^t} \times 100$$

unde:

RA_{pg}^t = rata abandonului școlar în anul școlar **t**, în învățământul primar și gimnazial

D_{pg}^t = diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar **t** în învățământul primar și gimnazial și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar

N_{pg}^t = numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar **t** în învățământul primar și gimnazial

Rata abandonului școlar, la modul ideal, sau cel puțin de dorit, ar trebui să se apropie de 0; o rată ridicată semnaland existența unor probleme serioase privind eficiența internă a sistemului de educație și deci premiza apariției sărăciei în cazul persoanelor ce nu au reușit să absolve nici măcar ciclurile inferioare de învățământ.

Nivelurile de agregare ale indicatorului sunt:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar pe niveluri de învățământ** [3.5.2.2.] este un indicator foarte asemănător cu indicatorul [3.5.1.1.] și reprezintă expresia procentuală a diferenței între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar în nivelurile de învățământ primar, secundar inferior și secundar superior și cel aflat în evidență la sfârșitul anului școlar respectiv, raportată la numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Calculul indicatorului se face aplicând **relația**:

$$RA_{pre}^t = \frac{D_{p/s1/s2}^t}{N_{p/s1/s2}^t} \times 100$$

unde:

RA_{pre}^t = rata abandonului școlar în anul școlar t , în învățământul preuniversitar

$D_{p/s1/s2}^t$ = diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar t în nivelurile de învățământ primar (p), secundar inferior (s1) și secundar superior (s2) și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar

$N_{p/s1/s2}^t$ = numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar t în învățământul primar (p), secundar inferior (s1) și secundar superior (s2)

Nivelurile de agregare ale indicatorului sunt, ca și la indicatorul precedent:

- total populație
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Ponderea nașterilor asistate de personal calificat** [3.6.1.1.] este un indicator care măsoară accesul persoanelor la serviciile de sănătate și se obține prin raportul procentual dintre numărul copiilor născuți cu asistență medicală specializată din cadrul sistemului sanitar și numărul total al copiilor născuți într-un an.

Relația de calcul este de forma:

$$\%N_{as} = \frac{N_{as}}{N_{tot}} \times 100$$

unde:

$\%N_{as}$ = ponderea nașterilor asistate de personal calificat

N_{as} = numărul nașterilor asistate de personal calificat

N_{tot} = numărul total al nașterilor într-un an

Indicatorul se prezintă pe următoarele **niveluri de agregare**:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)

(-) **Ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic specialist și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul populației** [3.6.1.2.] este un indicator care reflectă direct și fidel efectul sărăciei asupra stării de sănătate a populației. Deci, în acest caz, lipsa de acces la serviciile medicale este datorată strict incapacității financiare a persoanelor, independent de posibilitățile și ofertele sistemului medical. Problema este

însă că anchetele în gospodării care se desfășoară în prezent nu asigură informațiile necesare calculării indicatorului, rezolvarea fiind posibilă după introducerea în cercetarea curentă a unei anchete privind condițiile de viață de tip EU-SILC, care va conține în programul observării întrebările corespunzătoare.

Calculul indicatorului constă în raportarea numărului de persoane care afirmă că aveau nevoie de serviciile unui medic specialist dar au fost private de acestea din lipsa posibilităților financiare, la totalul populației. Adică:

$$\%PM_{lrf} = \frac{PM_{lrf}}{P} \times 100$$

unde:

$\%PM_{lrf}$ = ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic specialist și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul populației

PM_{lrf} = numărul persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic specialist dar sunt lipsite de resursele financiare necesare

P = total populație

Nivelurile de agregare sub care se prezintă indicatorul sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)
- nivelul de educație al persoanelor [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10); liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri; universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- statutul ocupațional al persoanelor [salariat; patron; lucrător pe cont propriu în activități neagricole (inclusiv ajutor familial); membru al unei cooperative neagricole; agricultor (inclusiv ajutor familial); șomer; pensionar; alt statut]

(-) Ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic stomatolog și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul populației [3.6.1.3.] este un indicator cu același rol și aceleași caracteristici precum indicatorul [3.6.1.2.], rezultând din raportul dintre persoanele care ar fi trebuit să apeleze la serviciile unui medic stomatolog dar nu au apelat din motive financiare, în totalul populației.

Formula de calcul este de forma:

$$\%PS_{lrf} = \frac{PS_{lrf}}{P} \times 100$$

unde:

$\%PS_{lrf}$ = ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic stomatolog și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul

populației

PS_{lrf} = numărul persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic stomatolog dar sunt lipsite de resursele financiare necesare

P = total populație

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)
- nivelul de educație al persoanelor [fără școală; primar (cl. 1-4); gimnazial (cl.5-8); profesional, complementar sau de ucenici; treapta I de liceu (cl. 9-10); liceal (cl. 9-12); postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri; universitar de scurtă durată (colegii); universitar de lungă durată]
- sexul persoanelor (masculin; feminin)
- statutul ocupațional al persoanelor [salariat; patron; lucrător pe cont propriu în activități neagricole (inclusiv ajutor familial); membru al unei cooperative neagricole; agricultor (inclusiv ajutor familial); șomer; pensionar; alt statut]

(-) **Incidența TBC** [3.6.2.1.], indicator de statistică sanitară, din domeniul mortalității și morbidității, care reflectă incidența tuberculozei prin luarea în considerare a cazurilor nou apărute ce revin la o sută de mii de locuitori într-o perioadă de un an. Relația acestui tip de boală (într-un timp aproape eradicată, dar în prezent într-o relativă ascensiune) cu starea de sărăcie este foarte bine cunoscută, fiind considerată în mod tradițional ca “boala săraciei și a mizeriei”.

Calculul se realizează cu relația:

$$INC_{TBC} = \frac{N_{TBC}}{P} \times 100000$$

unde:

INC_{TBC} = incidența TBC

N_{TBC} = numărul cazurilor noi de TBC înregistrate într-un an

P = total populație

Indicatorul se prezintă numai pe total populație

(-) **Incidența hepatitei** [3.6.2.2.] se aseamănă din punctul de vedere al scopului urmărit și al metodologiei statistice cu indicatorul [3.6.2.1.] și rezultă din aplicarea **formulei**:

$$INC_H = \frac{N_H}{P} \times 100000$$

unde: INC_H = incidența hepatitei

N_H = numărul cazurilor noi de hepatită virală înregistrate într-un an

P = total populație

Indicatorul se prezintă pe total populație.

(-) **Rata mortalității infantile** [3.6.2.3.] este un indicator demografic specific reprezentând numărul copiilor decedați înaintea împlinirii vârstei de un an ce revin în medie la 1000 de născuți vii.

Pentru calcul se aplică **formula**:

$$RM_{inf} = \frac{CM_{inf}}{CV} \times 1000$$

unde: RM_{inf} = rata mortalității infantile

CM_{inf} = numărul copiilor decedați la vârsta de sub un an

CV = numărul copiilor născuți vii

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)
- regiunea de dezvoltare (Nord-Est; Sud-Est; Sud-Muntenia; Sud-Vest Oltenia; Vest; Nord-Vest; Centru; București-Ilfov)
- sexul copiilor (masculin; feminin)

(-) **Ponderea copiilor născuți de mame adolescente** [3.6.3.1.] este un indicator relativ ce poate fi luat în considerare la caracterizarea statistică a unei vieți sănătoase. De asemenea, nașterea unor copii din mame de vârstă adolescentă, se poate asocia în cadrul studiilor de sărăcie și excluziune socială cu un potențial factor de apariție a unor familii monoparentale, sau chiar a unor copii abandonati, categorii care în general sunt foarte vulnerabile față de fenomenul sărăciei. Indicatorul se definește ca număr de copii născuți de mame în vârstă de până la 18 ani ce revin în medie la 100 de copii născuți într-un an.

Calculul se face cu **formula**:

$$\%CM_{ad} = \frac{CM_{ad}}{C} \times 100$$

unde: $\%CM_{ad}$ = ponderea copiilor născuți de mame adolescente (în vârstă de sub 18 ani)

CM_{ad} = numărul copiilor născuți de mame adolescente (în vârstă de sub 18 ani)

C = numărul total al copiilor născuți într-un an

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata criminalității** [3.7.1.] este un indicator din sfera statisticii judiciare prin care se caracterizează incidența criminalității în societate, după diferitele tipuri de infracțiuni. Prin infracțiune se înțelege acea faptă, săvârșită cu vinovăție de o persoană, care prezintă pericol social și este încriminată de legea penală. Fenomenul infracționalității are un efect negativ atât la nivel general prin tulburarea și dezechilibrarea ordinii publice, cât și la nivelul făptuitorilor care în mod frecvent sunt supuși excluziunii sociale.

Rata criminalității se definește ca numărul de persoane condamnate definitiv într-un an ce revine la o sută de mii de locuitori, pe tipuri de infracțiuni. **Formula de calcul** este:

$$RC_i = \frac{NC_i}{P} \times 100000$$

unde: RC_i = rata criminalității, pe tipul **i** de infracțiuni

NC_i = numărul persoanelor condamnate definitiv într-un an, pe tipul **i** de infracțiuni

i = tipuri de infracțiuni ($i = 1, 2, \dots$)

P = total populație

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata criminalității juvenile** [3.7.2.] este un indicator care măsoară incidența criminalității, pe tipuri de infracțiuni, în rândul populației foarte tinere, cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani.

Rata criminalității juvenile este dată de numărul persoanelor de 7-14 ani condamnate definitiv într-un an ce revine la o sută de mii de locuitori din aceeași grupă de vârstă, pe tipuri de infracțiuni.

Formula de calcul este:

$$RCJ_i = \frac{NCJ_i}{PJ} \times 100000$$

unde: RCJ_i = rata criminalității juvenile, pe tipul **i** de infracțiuni

NCJ_i = numărul persoanelor de 7-14 ani condamnate definitiv într-un an, pe tipul **i** de infracțiuni

i = tipuri de infracțiuni ($i = 1, 2, \dots$)

P = total populație de 7-14 ani

Nivelurile de agregare ale indicatorului sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)

(-) **Rata infractionalității** [3.7.3.] se referă la cazurile de infracțiuni raportate și aflate în faza de cercetare la poliție, deci pentru care încă nu există o hotărâre de condamnare definitivă a persoanelor învinuite.

Rata infractionalității reprezintă numărul de infracțiuni raportate și cercetate de poliție ce revin la o sută de mii de locuitori, pe tipuri de infracțiuni, pentru care se aplică **formula**:

$$RI_i = \frac{NIR_i}{P} \times 100000$$

unde: RI_i = rata infractionalității, pe tipul **i** de infracțiuni

NIR_i = numărul de infracțiuni raportate și cercetate de poliție, pe tipul i de infracțiuni

i = tipuri de infracțiuni ($i = 1, 2, \dots$)

P = total populație de 7-14 ani

Nivelurile de agregare sunt:

- total populație
- mediul de rezidență (urban; rural)

ANEXĂ

1. INDICATORI PRIMARI

1.1. Rata sărăciei

1.1.1. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.1.1. Media veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.1.2. Mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.1.3. Nivelul pragului de sărăcie la 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.2. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.2.1. Media veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.2.2. Mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.1.2.3. Nivelul pragului de sărăcie la 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.2. Raportul dintre quintila superioară și quintila inferioară (S80/S20)

1.2.1. Raportul dintre quintila superioară și cea inferioară a distribuției după veniturile disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.2.2. Raportul dintre quintila superioară și cea inferioară a distribuției după veniturile disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.3. Rata sărăciei persistente la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent

1.4. Deficitul median relativ

1.4.1. Deficitul median relativ față de pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)

1.4.2. Deficitul median relativ față de pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)

1.5. Coeficientul de variație a ratei ocupării

1.6. Rata șomajului BIM de lungă durată

1.7. Pondere populației din gospodăriile fără persoane ocupate

1.7.1. Pondere copiii de 0 - 17 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

1.7.2. Pondere adulților de 18 - 59 ani din gospodăriile fără persoane ocupate

1.8. Ponderea tinerilor de 18 - 24 ani care au părăsit de timpuriu sistemul educațional

1.9. Speranța de viață la naștere (ani)

1.10. Ponderea persoanelor care își apreciază starea de sănătate ca fiind rea sau foarte rea

2. INDICATORI SECUNDARI

2.1. Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50% și 70%

- 2.1.1. Rata sărăciei la pragul de 40% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.1.2. Rata sărăciei la pragul de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.1.3. Rata sărăciei la pragul de 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.1.4. Rata sărăciei la pragul de 40% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.1.5. Rata sărăciei la pragul de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.1.6. Rata sărăciei la pragul de 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)*

2.2. Rata sărăciei în raport cu un prag ancorat în timp

- 2.2.1. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii), înregistrată în urmă cu 3 ani*
- 2.2.2. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii), înregistrată în urmă cu 3 ani*

2.3. Rata sărăciei înainte de transferurile sociale

- 2.3.1. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii) minus transferurile sociale (inclusiv pensiile)*
- 2.3.2. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii) minus transferurile sociale (exclusiv pensiile)*
- 2.3.3. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii) minus transferurile sociale (inclusiv pensiile)*
- 2.3.4. Rata sărăciei la pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii) minus transferurile sociale (exclusiv pensiile)*

2.4. Coeficientul Gini

- 2.4.1. Coeficientul Gini al distribuției populației după veniturile disponibile pe adult echivalent (inclusiv consumul din resurse proprii)*
- 2.4.2. Coeficientul Gini al distribuției populației după veniturile disponibile pe adult echivalent (exclusiv consumul din resurse proprii)*

2.5. Rata sărăciei persistente la pragul de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult echivalent

2.6. Ponderea șomerilor BIM de lungă durată

2.7. Ponderea șomerilor BIM de foarte lungă durată

2.8. Ponderea persoanelor de 25 – 64 ani cu nivel scăzut de instruire

3. INDICATORI TERȚIARI

3.1 Sărăcie și inegalitate

3.1.1. Rata sărăciei severe

3.1.2. Rata sărăciei

3.1.3. Deficitul mediu relativ de consum al populației sărace

3.1.4. Deficitul mediu relativ de consum al populației aflată în sărăcie severă

3.1.5. Ponderea consumului alimentar în cheltuielile bănești de consum

3.1.6. Ponderea consumului de servicii în cheltuielile bănești de consum

3.1.7. Coeficientul Gini al distribuției populației după cheltuielile de consum pe adult echivalent

3.1.8. Ponderea decilei inferioare în consumul populației

3.1.9. Ponderea decilei superioare în consumul populației

3.1.10. Raportul dintre consumul decilei superioare și al celei inferioare

3.1.11. Rata sărăciei la pragul de 2\$ PPC pe persoană pe zi

3.2. Transferuri sociale

3.2.1. Ponderea transferurilor sociale (inclusiv și exclusiv pensiile) în veniturile totale

3.2.2. Rata sărăciei înainte de transferurile sociale

3.2.3. Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (fără pensie)

3.2.4. Rata sărăciei severe înainte de transferurile sociale

3.2.5. Rata sărăciei severe înainte de transferurile sociale (fără pensie)

3.2.6. Raportul dintre pensia medie de asigurări sociale de stat (exclusiv pensia de agricultor) și câștigul salarial mediu

3.2.7. Raportul dintre pensia medie de agricultor și pensia medie de asigurări sociale de stat

3.2.8. Indicele pensiei medii reale de asigurări sociale de stat (față de anul anterior)

3.3. Piața muncii

3.3.1. Excluziunea de pe piața muncii

3.3.1.1. Ponderea populației ocupate după statutul profesional

3.3.1.2. Rata de activitate a populației în vârstă de 15 - 64 ani

3.3.1.3. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15 - 64 ani

3.3.2. Excluziunea persoanelor ocupate

3.3.2.1. Indicele câștigului salarial real (față de anul anterior)

3.3.2.2. Ponderea persoanelor cu câștiguri salariale sub sau la nivelul salariului minim în totalul salariaților

3.3.2.3. Ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației

3.3.2.4. Ponderea persoanelor care ocupă un loc de muncă inferior pregătirii profesionale

3.4. Condiții de locuit

3.4.1. Calitatea locuinței

3.4.1.1. Ponderea persoanelor / gospodăriilor care trăiesc în locuințe construite din materiale inadecvate

- 3.4.1.2. Ponderea persoanelor / gospodăriilor care locuiesc în condiții improprii
- 3.4.2. *Utilități*
 - 3.4.2.1. Ponderea persoanelor / gospodăriilor care trăiesc în locuințe încălzite neadecvat
 - 3.4.2.2. Ponderea persoanelor / gospodăriilor fără acces la apă potabilă
 - 3.4.2.3. Ponderea persoanelor / gospodăriilor fără acces la apă caldă
 - 3.4.2.4. Ponderea persoanelor / gospodăriilor care trăiesc în locuințe fără baie sau duș
- 3.4.3. *Acces la locuință și costul locuirii*
 - 3.4.3.1. Ponderea gospodăriilor cu întârzieri la plata întreținerii
 - 3.4.3.2. Ponderea gospodăriilor cu întârzieri la plata energiei electrice
 - 3.4.3.3. Numărul persoanelor fără adăpost
- 3.4.4. *Dotare*
 - 3.4.4.1. Ponderea persoanelor / gospodăriilor lipsite de frigider în totalul populației / gospodăriilor
 - 3.4.4.2. Ponderea persoanelor / gospodăriilor lipsite de telefon în totalul populației / gospodăriilor
 - 3.4.4.3. Ponderea persoanelor din gospodăriile cu acces la Internet în totalul populației
- 3.4.5. *Supraaglomerarea*
 - 3.4.5.1. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe supraaglomerate

3.5. Educație

- 3.5.1. *Participarea la educație*
 - 3.5.1.1. Rata netă de cuprindere în învățământ
 - 3.5.1.2. Rata netă de cuprindere în învățământul preșcolar
 - 3.5.1.3. Rata netă de cuprindere în învățământul primar și gimnazial
 - 3.5.1.4. Rata netă de cuprindere în învățământul primar
 - 3.5.1.5. Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial
 - 3.5.1.6. Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu
 - 3.5.1.7. Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior
 - 3.5.1.8. Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele IX – X
 - 3.5.1.9. Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior, clasele XI – XII
 - 3.5.1.10. Rata de tranziție în învățământul post-secundar non-terțiar / terțiar
- 3.5.2. *Capital educațional*
 - 3.5.2.1. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial
 - 3.5.2.2. Rata abandonului școlar în învățământul preuniversitar pe niveluri de învățământ
 - 3.5.2.3. Ponderea populației după nivelul de educație

3.6. Excluziune de la sănătate

- 3.6.1. *Drept și acces la servicii de sănătate*
 - 3.6.1.1. Ponderea nașterilor asistate de personal calificat
 - 3.6.1.2. Ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic specialist și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul populației
 - 3.6.1.3. Ponderea persoanelor care au nevoie de asistență medicală din partea unui medic stomatolog și nu pot beneficia de ea din cauza lipsei resurselor financiare în totalul populației
- 3.6.2. *Mortalitate și morbiditate*
 - 3.6.2.1. Incidența TBC
 - 3.6.2.2. Incidența hepatitei
 - 3.6.2.3. Rata mortalității infantile
- 3.6.3. *Viața sănătoasă*
 - 3.6.3.1. Ponderea copiilor născuți din mame adolescente

3.7. Ordinea publică

3.7.1. Rata criminalității

3.7.2. Rata criminalității juvenile

3.7.3. Rata infracționalității